

В. Похмурський

МЕНЕДЖМЕНТ МЕДСЕСТРИНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ХІРУРГІЇ

посібник для магістрів-медсестер

методичні рекомендації для практичних занять з тестовими питаннями

Львів 2024

УДК 617.586:616-083(076)

Рекомендовано

Методичною радою КЗВО ЛОР «Львівська медична академія імені Андрея

Крупинського» як

електронний посібник

Протокол № 2 від 19 листопада 2024 р.

Рецензенти:

Федчишин Н.Р. – к.м.н. доцент кафедри хірургії, пластичної хірургії та ендоскопії ФПДО ЛНМУ імені Данила Галицького.

Согуйко Ю.Р. – к.м.н. доцент, магістр державного управління, проректор з розвитку та міжнародних зв'язків КЗВО ЛОР «Львівська медична академія імені Андрея Крупинського».

Автор:

Похмурський Володимир Васильович – к.м.н. доцент кафедри хірургії, зав.кафедри хірургічних дисциплін і невідкладних станів КЗВО ЛОР «Львівська медична академія імені Андрея Крупинського».

Похмурський В.В. Менеджмент медсестринської діяльності в хірургії: посібник. Львів : КЗВО ЛОР «Львівська медична академія імені Андрея Крупинського», 2024. 48 ст.

Посібник "**Менеджмент медсестринської діяльності в хірургії**" висвітлює сучасні підходи до організації роботи медичних сестер у хірургічних відділеннях. Розглядаються питання планування, координації, оцінки ефективності роботи медсестринського персоналу та забезпечення високоякісної допомоги пацієнтам. Автори приділяють особливу увагу ролі медичної сестри як лідера та організатора в системі охорони здоров'я.

У виданні детально описано функціональні обов'язки медсестринського персоналу в умовах планової та ургентної хірургії, алгоритми надання екстреної допомоги, принципи взаємодії між членами мультидисциплінарної команди. Наведено приклади ефективного використання ресурсів, зокрема медикаментозного забезпечення та управління обладнанням.

Посібник розрахований на студентів магістерських програм з медсестринства, викладачів, а також практикуючих медичних сестер, які прагнуть підвищити рівень своєї професійної компетентності. Книга буде корисною для вдосконалення якості хірургічної допомоги та зміцнення ролі медсестри в системі охорони здоров'я.

УДК 617.586:616-083(076)

© Похмурський В.В., 2024

© КЗВО ЛОР «Львівська медична академія імені Андрея Крупинського»

МЕНЕДЖМЕНТ МЕДСЕСТРИНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ХІРУРГІЇ

ЗМІСТ

1. Планування роботи медсестер у хірургічному відділенні	4
2. Організація і контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних норм	8
3. Ведення медичної документації у хірургії	12
4. Алгоритми дій при ургентних хірургічних ситуаціях	17
5. Моніторинг пацієнта після хірургічного втручання	22
6. Контроль за асептикою та антисептикою в операційній	27
7. Управління медикаментами у відділенні	32
8. Планування навчання для медичного персоналу	37
9. Оцінка ефективності роботи хірургічного відділення	42
10. СИЛАБУС навчальної дисципліни	48
11. Робоча навчальна програма	57

Методичні рекомендації до практичного заняття 1

"ПЛАНУВАННЯ РОБОТИ МЕДСЕСТЕР У ХІРУРГІЧНОМУ ВІДДІЛЕННІ"

Мета заняття:

Ознайомити студентів з основними аспектами планування роботи медсестер у хірургічному відділенні, розвинути навички організації медсестринської діяльності для покращення якості медичного обслуговування пацієнтів.

Завдання:

1. Вивчити принципи та етапи планування роботи медсестер.
2. Ознайомитися з основними документами, що регламентують діяльність медсестер.
3. Розглянути питання складання графіків чергувань, обов'язків та задач медсестер у хірургії.
4. На практиці відпрацювати навички управління робочим часом та ресурсами.

Структура заняття:

Вступ

- Обговорення значення ефективного планування роботи медсестер.
- Основні цілі та завдання медсестринського менеджменту в хірургії.
- Важливість взаємодії в команді та управлінських навичок медсестри.

Теоретична частина

- **Принципи планування роботи медсестер:**
  - Аналіз потреб пацієнтів.

- Визначення пріоритетів у догляді.
- Врахування специфіки хірургічних втручань.
- **Основні документи:**
  - Накази, протоколи, інструкції.
  - Програми підвищення кваліфікації медсестер.
- **Складання графіків чергувань:**
  - Методи організації чергувань.
  - Розподіл обов'язків за різними змінами.
  - Взаємозамінність медсестер.

Практична частина

- **Складання графіка чергувань:**
  - Студенти діляться на групи та складають графік чергувань для медсестер хірургічного відділення.
  - Визначення обов'язків для кожного члена команди.
- **Розподіл обов'язків:**
  - Створення списку завдань для медсестер залежно від специфіки пацієнтів.
  - Аналіз випадків, які можуть виникнути під час роботи в хірургії, і обговорення варіантів їх вирішення.
- **Кейс-стаді:**
  - Розгляд сценаріїв з практики, обговорення, як оптимізувати час і ресурси для покращення догляду за пацієнтами.

Обговорення та підсумки

- Висловлення думок про значення планування в медсестринській практиці.
- Обговорення труднощів, з якими можуть стикатися медсестри в процесі планування, і можливі рішення.
- Підведення підсумків заняття.

Тестові питання до практичного заняття 1.

- 1. Яка основна мета планування роботи медсестер у хірургічному відділенні?**
  - А) Зменшити витрати на медикаменти
  - В) Покращити якість медичного обслуговування пацієнтів
  - С) Збільшити кількість хірургічних втручань
  - D) Оптимізувати робочий час хірургів
- 2. Який із наведених документів не є основним для планування роботи медсестер?**
  - А) Протокол медичного обслуговування
  - В) Наказ про внутрішній розпорядок
  - С) Статут медичної установи
  - D) Звіт про хірургічні втручання
- 3. Що є основним критерієм при складанні графіка чергувань для медсестер?**
  - А) Досвід роботи медсестер
  - В) Специфіка пацієнтів і їх потреби
  - С) Вільний час медсестер
  - D) Рекомендації хірургів
- 4. Яка з наступних задач не входить до обов'язків медсестри в хірургічному відділенні?**
  - А) Проведення операцій
  - В) Підготовка пацієнта до хірургічного втручання
  - С) Моніторинг стану пацієнтів після операції
  - D) Ведення медичної документації
- 5. Яка стратегія допомагає медсестрам визначати пріоритети в догляді за пацієнтами?**
  - А) Виконання завдань в довільному порядку
  - В) Оцінка потреб пацієнтів за шкалою важливості
  - С) Розподіл завдань за графіком чергувань
  - D) Консультація з родичами пацієнтів

6. **Яка з наступних причин може ускладнити планування роботи медсестер у хірургії?**
- А) Висока кваліфікація медсестер
  - В) Нестача медичних матеріалів
  - С) Стабільний склад персоналу
  - D) Виконання протоколів
7. **Які фактори слід враховувати при складанні графіка чергувань для медсестер?**
- А) Вік медсестер
  - В) Спеціалізація та досвід
  - С) Вартість робочого часу
  - D) Всі вищезгадані
8. **Яка роль медсестри в команді під час планування хірургічних втручань?**
- А) Лише виконання призначень лікаря
  - В) Активна участь у обговоренні потреб пацієнтів
  - С) Визначення типу хірургічного втручання
  - D) Проведення анестезії
9. **Чому важливо вести документацію щодо планування роботи медсестер?**
- А) Для уникнення перевірок з боку адміністрації
  - В) Для забезпечення високої якості медичного обслуговування
  - С) Для зменшення витрат на управлінські функції
  - D) Для зручності медсестер
10. **Яка з наведених дій є найкращою практикою для оцінки потреб пацієнтів у хірургічному відділенні?**
- А) Спостереження за станом пацієнтів після операції
  - В) Заповнення анкет пацієнтів
  - С) Проведення регулярних зборів медичного персоналу
  - D) Використання клінічних протоколів

Методичні рекомендації до практичного заняття 2.

"ОРГАНІЗАЦІЯ І КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ САНІТАРНО-ГІГІЄНИЧНИХ НОРМ В ХІРУРГІЧНОМУ ВІДДІЛЕННІ"

Мета заняття:

Ознайомити студентів з основними санітарно-гігієнічними нормами в хірургічному відділенні, розвинути навички контролю за їх дотриманням для забезпечення безпеки пацієнтів та персоналу.

Завдання:

1. Вивчити основи санітарно-гігієнічних норм у медичних закладах.
2. Ознайомитися з правилами очищення та дезінфекції приміщень і медичних інструментів.
3. Розглянути важливість контролю за дотриманням санітарно-гігієнічних норм в хірургії.
4. Відпрацювати практичні навички проведення контролю за дотриманням норм у хірургічному відділенні.

Структура заняття:

Вступ

- Значення санітарно-гігієнічних норм для забезпечення безпеки пацієнтів та медичного персоналу.
- Основні принципи санітарії та гігієни в хірургічному відділенні.
- Відповідальність медичного персоналу за дотримання норм.

Теоретична частина

- **Санітарно-гігієнічні норми:**
  - Визначення санітарії та гігієни.
  - Основні вимоги до організації хірургічного відділення.

- **Правила очищення та дезінфекції:**
  - Методи дезінфекції та стерилізації.
  - Чистота приміщень: організація прибирання, використання дезінфекційних засобів.
- **Контроль за дотриманням норм:**
  - Організація системи контролю.
  - Роль медсестри у контролі за санітарно-гігієнічними нормами.

Практична частина

- **Перевірка дотримання санітарно-гігієнічних норм**
  - Студенти діляться на групи та проводять перевірку приміщень хірургічного відділення на дотримання санітарних норм.
  - Визначення проблемних зон та складання рекомендацій щодо покращення.
- **Складання плану дій**
  - Розробка плану дій для покращення санітарно-гігієнічних умов.
  - Презентація планів групами, обговорення їхньої доцільності та можливих ризиків.

Обговорення та підсумки

- Висловлення думок про важливість дотримання санітарно-гігієнічних норм у хірургії.
- Обговорення труднощів, з якими можуть стикатися медсестри при контролі за нормами, і можливі рішення.
- Підведення підсумків заняття.

Тестові питання до практичного заняття 2.

- 1. Яка основна мета дотримання санітарно-гігієнічних норм у хірургічному відділенні?**
  - А) Зменшення витрат на медичні засоби
  - В) Забезпечення безпеки пацієнтів та медичного персоналу
  - С) Підвищення кількості хірургічних втручань
  - D) Оптимізація роботи медсестри
- 2. Який із наведених методів не є способом дезінфекції?**
  - А) Хімічна дезінфекція
  - В) Теплова дезінфекція
  - С) Паралітична дезінфекція
  - D) Стерилізація
- 3. Які з нижченаведених факторів впливають на організацію санітарно-гігієнічних норм у хірургічному відділенні?**
  - А) Кількість медичного персоналу
  - В) Стан приміщення
  - С) Різноманітність медичних процедур
  - D) Усі вищезгадані
- 4. Яка з наступних норм не є частиною сан-гіг вимог у хірургії?**
  - А) Вимоги до чистоти приміщень
  - В) Регулярність дезінфекції інструментів
  - С) Кількість хворих у палаті
  - D) Вимоги до особистої гігієни медичного персоналу
- 5. Хто несе відповідальність за дотримання санітарно-гігієнічних норм у хірургічному відділенні?**
  - А) Лікарі
  - В) Медсестри
  - С) Адміністрація медичного закладу
  - D) Всі зазначені особи

6. **Яке з наведених завдань є обов'язком медсестри при контролі за дотриманням санітарно-гігієнічних норм?**
- А) Виконання хірургічних втручань
  - В) Проведення дезінфекції приміщень
  - С) Оцінка кваліфікації лікарів
  - D) Складання планів лікування
7. **Які з цих заходів слід вжити для покращення санітарно-гігієнічних умов у хірургічному відділенні?**
- А) Регулярні перевірки санітарного стану
  - В) Навчання персоналу гігієнічним вимогам
  - С) Введення стандартів дезінфекції
  - D) Усі вищезгадані
8. **Яка з наведених причин може призвести до порушення санітарно-гігієнічних норм?**
- А) Недостатня кількість засобів для дезінфекції
  - В) Висока кваліфікація медперсоналу
  - С) Наявність чітких інструкцій
  - D) Систематичні перевірки
9. **Яка з наступних практик є неправильним підходом до дотримання санітарно-гігієнічних норм?**
- А) Регулярне прибирання приміщень
  - В) Відсутність документації про дезінфекцію
  - С) Використання стерильних інструментів
  - D) Нагляд за гігієною рук медсестер
10. **Яка роль медсестри в системі контролю за дотриманням санітарно-гігієнічних норм?**
- А) Лише виконання вказівок лікаря
  - В) Активна участь у дотриманні та контролі санітарних норм
  - С) Визначення методів лікування
  - D) Підготовка пацієнтів до операції

Методичні рекомендації до практичного заняття 3 "ВЕДЕННЯ МЕДИЧНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ У ХІРУРГІЇ"

Мета заняття:

Ознайомити студентів із принципами ведення медичної документації в хірургії, розвинути навички правильної реєстрації та зберігання медичних записів.

Завдання:

1. Вивчити основні вимоги до ведення медичної документації в хірургічному відділенні.
2. Ознайомитися з видами медичної документації та їх значенням.
3. Відпрацювати навички заповнення основних форм медичної документації.
4. Розглянути етичні та правові аспекти ведення медичної документації.

Структура заняття:

Вступ

- Значення медичної документації для забезпечення якості медичної допомоги.
- Основні принципи ведення медичної документації (доступність, достовірність, конфіденційність).
- Відповідальність медичних працівників за ведення документації.

Теоретична частина

- **Види медичної документації:**
  - Амбулаторна картка.
  - Картка стаціонарного хворого.

- Хірургічна картка.
- Операційний протокол.
- **Основні вимоги до заповнення документації:**
  - Правильність і зрозумілість записів.
  - Використання медичних термінів.
  - Підпис і дата.
- **Етичні та правові аспекти:**
  - Конфіденційність інформації.
  - Права пацієнтів на доступ до своєї медичної документації.
  - Відповідальність за неналежне ведення документації.

Практична частина

- **Заповнення медичної документації**
  - Студенти працюють у групах, отримують практичні ситуації та заповнюють відповідні форми медичної документації.
  - Аналіз правильності заповнення, обговорення помилок.
- **Кейс-метод**
  - Розбір кейсів із реального життя, пов'язаних із веденням медичної документації.
  - Обговорення етичних та правових аспектів, які можуть виникати при веденні документації.

Обговорення та підсумки

- Висловлення думок про важливість ведення медичної документації.
- Обговорення труднощів, з якими можуть стикатися медсестри при веденні документації, і можливі рішення.
- Підведення підсумків заняття.

Необхідні матеріали:

- Приклади форм медичної документації.
- Презентація на тему "Ведення медичної документації у хірургії".
- Кейс-методи для розбору.

Оцінювання:

- Оцінка якості заповнення медичної документації.
- Активність у обговоренні та виконанні практичних завдань.
- Вміння аргументувати свої рішення під час обговорення кейсів.

Тестові питання до практичного заняття 3.

- 1. Яка основна мета ведення медичної документації у хірургії?**
  - А) Запис інформації для статистики
  - В) Забезпечення юридичної відповідальності
  - С) Підтримка високої якості медичної допомоги
  - D) Визначення кількості пацієнтів
- 2. Який документ є основним у веденні медичної документації для стаціонарного хворого?**
  - А) Амбулаторна картка
  - В) Хірургічна картка
  - С) Операційний протокол
  - D) Картка стаціонарного хворого
- 3. Що повинно бути обов'язково зазначене у медичній документації?**
  - А) Тільки дані пацієнта
  - В) Всі дії, проведені з пацієнтом
  - С) Тільки результати аналізів
  - D) Особисті дані медичного персоналу
- 4. Яка інформація не може бути розголошена без дозволу пацієнта?**
  - А) Діагноз
  - В) Результати аналізів
  - С) Ім'я пацієнта
  - D) Інформація про операцію
- 5. Яке з наведених тверджень є правильним щодо заповнення медичної документації?**
  - А) Записи можуть бути нечіткими, якщо це не важливо
  - В) Використання скорочень є забороненим
  - С) Всі записи повинні бути написані чорнилом або пастою
  - D) Заповнені записи можуть бути змінені будь-коли без документування

6. **Хто несе відповідальність за точність ведення медичної документації?**
- А) Лікарі
  - В) Медсестри
  - С) Адміністрація медичного закладу
  - D) Всі зазначені особи
7. **Яка з цих вимог не є обов'язковою при веденні медичної документації?**
- А) Вказівка дати та часу проведення маніпуляцій
  - В) Підпис медичного працівника
  - С) Наявність фотографій пацієнтів
  - D) Використання зрозумілих медичних термінів
8. **Яка форма медичної документації містить деталі хірургічної операції?**
- А) Операційний протокол
  - В) Картка стаціонарного хворого
  - С) Амбулаторна картка
  - D) Хірургічна картка
9. **Яка відповідальність виникає у медичного працівника за неналежне ведення документації?**
- А) Лише адміністративна
  - В) Лише фінансова
  - С) Етична, адміністративна та юридична
  - D) Немає відповідальності
10. **Які з наступних даних не підлягають обов'язковому внесенню до медичної документації?**
- А) Дата народження пацієнта
  - В) Номер телефону пацієнта
  - С) Опис проведеної операції
  - D) Дані про алергії пацієнта

Методичні рекомендації до практичного заняття 4

"АЛГОРИТМИ ДІЙ ПРИ УРГЕНТНИХ ХІРУРГІЧНИХ СИТУАЦІЯХ"

Мета заняття:

Ознайомити студентів з алгоритмами дій у випадках ургентних хірургічних ситуацій, розвинути навички швидкої та ефективної реакції в критичних умовах.

Завдання:

1. Вивчити основні типи ургентних хірургічних ситуацій.
2. Ознайомитися з алгоритмами дій у конкретних клінічних випадках.
3. Відпрацювати навички командної роботи при наданні допомоги в ургентних ситуаціях.
4. Розглянути роль медсестри в управлінні ургентними випадками.

Структура заняття:

Вступ.

- Визначення ургентних хірургічних ситуацій та їх значення.
- Основні причини ургентних випадків у хірургії.
- Значення швидкості реагування та правильної організації дій.

Теоретична частина.

- **Класифікація ургентних хірургічних ситуацій:**
  - Травми (пошкодження органів, кровотечі, переломи).
  - Ургентні захворювання (апендицит, перфорація виразки).
  - Інфекційні ускладнення (перитоніт, абсцеси).
- **Алгоритми дій для найбільш поширених ургентних ситуацій:**

- Кровотеча (визначення джерела, зупинка кровотечі, перев'язка).
- Пошкодження живота (призначення обстежень, підготовка до операції).
- Апендицит (сигнали, діагностика, підготовка до операції).
- Перфорація виразки (симптоми, негайна допомога).

Практична частина.

- **Робота в групах:**

- Студенти отримують різні сценарії ургентних ситуацій та повинні обговорити та записати алгоритми дій.
- Презентація алгоритмів перед групою та обговорення.

- **Ситуаційні задачі:**

- Розбір конкретних клінічних випадків, відпрацювання алгоритмів дій у малих групах.
- Імітація надання допомоги в ургентних ситуаціях.

Обговорення та підсумки.

- Аналіз успішності виконання алгоритмів дій.
- Обговорення труднощів, з якими студенти стикалися під час відпрацювання алгоритмів.
- Підведення підсумків заняття.

Необхідні матеріали:

- Сценарії ургентних хірургічних ситуацій.
- Презентація на тему "Алгоритми дій при ургентних хірургічних ситуаціях".
- Література для самостійного вивчення.

Оцінювання:

- Оцінка якісної презентації алгоритмів дій.
- Активність у обговоренні та виконанні практичних завдань.
- Вміння аргументувати свої рішення під час розбору клінічних випадків.

Тестові питання до практичного заняття 4.

- 1. Яке з наступних станів є ургентною хірургічною ситуацією?**
  - А) Гострий бронхіт
  - В) Апендицит
  - С) Хронічний гастрит
  - D) Грип

- 2. Який з цих алгоритмів дій є першим при наявності важкої кровотечі?**
  - А) Виклик швидкої допомоги
  - В) Визначення джерела кровотечі
  - С) Зупинка кровотечі
  - D) Перев'язка рани

- 3. При яких умовах необхідно виконати екстрене оперативне втручання при перфорації виразки?**
  - А) Наявність легкого болю в животі
  - В) Поява симптомів шоку
  - С) Відсутність симптомів
  - D) Стійкий гастрит

- 4. Які з наведених ознак свідчать про можливий апендицит?**
  - А) Біль у правому нижньому квадранті живота
  - В) Сильний головний біль
  - С) Нудота без блювання
  - D) Висока температура без інших симптомів

- 5. Яка перша дія при підозрі на травму живота?**
  - А) Оцінка життєвих показників
  - В) Визначення наявності кровотечі
  - С) Виклик швидкої допомоги
  - D) Зупинка кровотечі

6. **Яка з наступних дій є невідкладною при наданні допомоги пацієнту з травмою грудної клітини?**
- А) Проведення рентгенографії
  - В) Накладення пов'язки на рану
  - С) Негайна оксигенотерапія
  - D) Виклик лікаря
7. **Що є основною метою алгоритму дій при ургентних ситуаціях?**
- А) Підтримка пацієнта в комфортному стані
  - В) Швидке і ефективне реагування на загрози життю
  - С) Мінімізація витрат на лікування
  - D) Підготовка пацієнта до операції
8. **Що повинно бути зазначено в алгоритмі дій при травмі голови?**
- А) Призначення фізіотерапії
  - В) Спостереження за станом свідомості
  - С) Лише запис результатів обстеження
  - D) Необхідність негайного проведення хірургічного втручання
9. **Які з цих маніпуляцій є невідкладними при підозрі на абдомінальний перитоніт?**
- А) Спостереження за пацієнтом
  - В) Призначення антибіотиків
  - С) Негайне хірургічне втручання
  - D) Проведення фізіотерапії
10. **Яка роль медсестри в управлінні ургентними ситуаціями?**
- А) Ведення документації
  - В) Виконання лікарських призначень та координація дій
  - С) Підготовка пацієнта до виписки
  - D) Надавання консультацій пацієнтам

Методичні рекомендації до практичного заняття 5

«МОНІТОРИНГ ПАЦІЄНТА ПІСЛЯ ХІРУРГІЧНОГО ВТРУЧАННЯ»

Мета заняття:

- Ознайомити студентів з основними аспектами моніторингу пацієнтів після операції.
- Навчити правильно проводити оцінку життєво важливих показників та ідентифікувати критичні стани.
- Розвивати навички комунікації в команді медичних працівників для ефективного догляду за післяопераційними пацієнтами.

Завдання для студентів:

- Знати основні параметри, які підлягають моніторингу після операції (артеріальний тиск, частота серцевих скорочень, температура тіла, рівень кисню, діурез, оцінка болю тощо).
- Вміти ідентифікувати ускладнення (кровотеча, інфекція, тромбози, дихальна недостатність, післяопераційна біль).
- Відпрацьовувати навички документування даних моніторингу.

Матеріали та обладнання:

- Монітори для контролю життєво важливих показників.
- Макети чи симулятори пацієнтів.
- Оцінка шкали болю (наприклад, ВАШ — візуально-аналогова шкала).
- Інструкції щодо надання першої допомоги при виявленні ускладнень.

Теоретичний матеріал:

1. Основні параметри моніторингу після операції:

- **Температура тіла:** регулярний контроль на наявність гіпотермії чи лихоманки.

- **Артеріальний тиск:** важливий показник для виявлення гіповолемії або гіпертензії.
- **Частота серцевих скорочень:** слідкування за тахікардією або брадикардією.
- **Рівень насиченості крові киснем:** моніторинг за допомогою пульсоксиметра для виявлення гіпоксії.
- **Дихання:** спостереження за частотою і характером дихання.
- **Діурез:** контроль за об'ємом виділеної сечі для оцінки ниркової функції та загального стану пацієнта.

2. Ознаки ускладнень:

- **Кровотеча:** зниження артеріального тиску, підвищення частоти серцевих скорочень, блідість шкіри, відсутність діурезу.
- **Інфекція:** підвищення температури, місцеве почервоніння або набряк, гнійні виділення з рани.
- **Тромбози:** набряк кінцівок, біль, почервоніння в місці тромбу.
- **Дихальна недостатність:** зниження насиченості крові киснем, задишка, використання допоміжних м'язів при диханні.
- **Післяопераційний біль:** оцінка болю за шкалами, корекція аналгезії.

Практична частина:

1. Оцінка життєво важливих показників на симуляторі.
2. Визначення правильних дій при виявленні відхилень.
3. Відпрацювання роботи з монітором життєвих показників.
4. Використання алгоритмів дій при критичних станах (шок, кровотеча, гіпоксія).
- 6.5. Оформлення документації (журнал спостереження, медсестринська карта пацієнта).

Оцінка результатів:

- Студенти будуть оцінюватися за вмінням проводити правильний моніторинг, ідентифікувати ускладнення та реагувати на критичні стани.
- Успішне завершення практичної частини передбачає правильне оформлення медичної документації та здатність працювати в команді.

Домашнє завдання:

- Підготувати реферат на тему "Алгоритми дій медсестри при післяопераційних ускладненнях".
- Вивчити протоколи післяопераційного догляду.

Тестові питання до практичного заняття 5.

1. **Які життєво важливі показники слід моніторити у пацієнта після хірургічного втручання?**
  - А) Артеріальний тиск, температура тіла, частота дихання
  - В) Зріст і вага
  - С) Вікові зміни
  - D) Ступінь гідратації
2. **Що може свідчити про післяопераційну кровотечу у пацієнта?**
  - А) Підвищення артеріального тиску
  - В) Підвищення частоти серцевих скорочень, блідість шкіри
  - С) Зниження частоти дихання
  - D) Підвищення температури тіла
3. **Який нормальний рівень насиченості крові киснем (SpO_2) у дорослої людини?**
  - А) 60-70%
  - В) 80-85%
  - С) 90-100%
  - D) 95-100%
4. **Що є основною ознакою тромбоемболії після хірургічного втручання?**
  - А) Підвищення частоти серцевих скорочень
  - В) Задишка та біль у грудній клітці
  - С) Підвищення артеріального тиску
  - D) Підвищення температури
5. **Як часто слід перевіряти життєво важливі показники у пацієнта в перші години після операції?**
  - А) Один раз на добу
  - В) Щогодини
  - С) Кожні 15-30 хвилин
  - D) Один раз на 4 години

6. **Що з перерахованого є показником дихальної недостатності у післяопераційного пацієнта?**
- А) Частота серцевих скорочень 70 ударів на хвилину
  - В) Зниження рівня насиченості крові киснем
  - С) Температура тіла 37.5°C
  - D) Збільшення об'єму діурезу
7. **Як оцінюється післяопераційний біль у пацієнта?**
- А) Лише за фізичними ознаками
  - В) Лише за суб'єктивними відчуттями пацієнта
  - С) За допомогою шкал оцінки болю
  - D) Це не підлягає оцінці
8. **Який мінімальний діурез (обсяг виділеної сечі) є прийнятним для дорослого пацієнта після операції?**
- А) 10 мл/год
  - В) 30 мл/год
  - С) 50 мл/год
  - D) 100 мл/год
9. **Що робити при виявленні у пацієнта тахікардії та гіпотензії після операції?**
- А) Дати пацієнту випити води
  - В) Підняти ноги пацієнта, сповістити лікаря, перевірити наявність кровотечі
  - С) Виміряти температуру тіла
  - D) Призначити антибіотики
10. **Що з перерахованого може бути наслідком інфекції після хірургічного втручання?**
- А) Зниження температури тіла
  - В) Підвищення температури, гнійні виділення з рани
  - С) Зменшення частоти дихання
  - D) Підвищення артеріального тиску

Методичні рекомендації для практичного заняття 6

"КОНТРОЛЬ ЗА АСЕПТИКОЮ ТА АНТИСЕПТИКОЮ В ОПЕРАЦІЙНІЙ".

Мета заняття:

- Ознайомити студентів із принципами асептики та антисептики в операційній.
- Відпрацювати навички дотримання стерильності в операційній зоні.
- Навчити розпізнавати порушення асептики і своєчасно їх виправляти.

Завдання для студентів:

- Знати основні принципи асептики і антисептики.
- Вміти правильно готуватися до операції, включаючи гігієну рук, одягання стерильного одягу, дезінфекцію інструментів та поверхонь.
- Вміти розпізнавати та усувати порушення стерильності в операційній.
- Дотримуватись правил безпеки під час виконання медичних маніпуляцій в умовах операційної.

Матеріали та обладнання:

- Стерильний операційний одяг (халати, рукавички, маски, шапочки).
- Засоби для гігієнічної та хірургічної обробки рук.
- Дезінфекційні розчини для інструментів та поверхонь.
- Стерильний хірургічний інструментарій.
- Макети або симулятори для відпрацювання маніпуляцій.

Теоретичний матеріал:

1. Принципи асептики:

- Асептика — це система заходів, спрямованих на попередження потрапляння мікроорганізмів в операційну рану, що передбачає стерилізацію інструментів, використання стерильних матеріалів та обмеження контактів з потенційними джерелами інфекції.

2. Принципи антисептики:

- Антисептика — це комплекс заходів для знищення мікроорганізмів за допомогою хімічних або фізичних методів (обробка шкіри, інструментів, рук медичного персоналу, а також антисептична обробка рани).

3. Види антисептики:

- **Механічна антисептика** (видалення інфікованих тканин і сторонніх тіл).
- **Хімічна антисептика** (використання антисептичних розчинів).
- **Фізична антисептика** (використання стерилізаторів).
- **Біологічна антисептика** (використання антибіотиків і бактеріофагів).

4. Порухення асептики та їх наслідки:

- Ризики, пов'язані з порушенням правил асептики: інфекції рани, сепсис, підвищена післяопераційна смертність.
- Дії при порушенні стерильності: негайна заміна забрудненого інструменту або матеріалу, повторна обробка рук або зміна рукавичок.

Практична частина:

1. Підготовка до операції:

- Відпрацювання хірургічної обробки рук за допомогою антисептичних засобів.
- Правильне одягання стерильного операційного одягу та рукавичок.
- Стерилізація інструментів та матеріалів.

2. Робота в операційній зоні:

- Забезпечення стерильності робочого місця.

- Контроль за дотриманням стерильності медичним персоналом під час операції.
- Оперативне виявлення та виправлення порушень асептичних умов.

3. Симуляційні сценарії:

- Студенти працюють на симуляторах, дотримуючись асептичних і антисептичних заходів, і реагують на порушення стерильності (наприклад, торкання нестерильного предмета під час операції).

Оцінка результатів:

- Оцінювання проводиться за правильність виконання маніпуляцій із забезпечення асептики та антисептики.
- Студенти повинні продемонструвати знання теоретичних основ і здатність застосовувати їх на практиці.
- Порушення стерильності в процесі виконання завдань призводять до зниження оцінки.

Домашнє завдання:

- Підготувати реферат на тему "Сучасні методи дезінфекції та стерилізації в хірургії".
- Вивчити національні та міжнародні протоколи щодо контролю інфекцій у хірургії.

Тестові питання до практичного заняття 6.

1. Що означає термін "асептика"?

- А) Використання антисептичних розчинів для обробки ран
- В) Система заходів, що запобігає потраплянню мікроорганізмів у рану
- С) Хірургічна обробка рук перед операцією
- D) Обробка інструментів після операції

2. Який з наведених методів відноситься до хімічної антисептики?

- А) Використання стерилізаторів
- В) Промивання рани фізіологічним розчином
- С) Обробка рани антисептичними розчинами
- D) Накладання стерильних пов'язок

3. Яка мінімальна тривалість хірургічної обробки рук перед операцією?

- А) 30 секунд
- В) 1 хвилина
- С) 2 хвилини
- D) 5 хвилин

4. Що є основною метою використання стерильного операційного одягу та рукавичок?

- А) Захист пацієнта від хімічних речовин
- В) Захист медичного персоналу від пацієнта
- С) Забезпечення стерильності в операційній зоні
- D) Запобігання алергічним реакціям у медперсоналу

5. Що слід зробити при випадковому доторканні нестерильного предмета під час операції?

- А) Продовжити роботу, якщо предмет був чистим
- В) Повідомити старшого медсестру і продезінфікувати руки
- С) Змінити рукавички та продовжити роботу
- D) Ігнорувати, якщо ніхто не помітив

6. **Який з методів належить до механічної антисептики?**
- А) Обробка шкіри антисептиками
  - В) Застосування ультрафіолетового опромінення
  - С) Видалення некротизованих тканин з рани
  - D) Використання антибіотиків
7. **Що є наслідком порушення стерильності в операційній зоні?**
- А) Зниження ризику післяопераційних інфекцій
  - В) Підвищення ризику інфікування рани та сепсису
  - С) Покращення умов роботи для медперсоналу
  - D) Зменшення потреби в антибіотиках
8. **Яким чином слід контролювати дотримання асептики під час операції?**
- А) Періодично дезінфікувати інструменти під час операції
  - В) Контролювати правильність використання стерильних матеріалів та обладнання
  - С) Використовувати рукавички тільки при контакті з раною
  - D) Проводити лише зовнішню обробку пацієнта
9. **Який метод стерилізації є найефективнішим для металевого хірургічного інструментарію?**
- А) Автоклавування
  - В) Занурення у дезінфекційний розчин
  - С) Використання ультразвукових хвиль
  - D) Виморожування
10. **Що з перерахованого є прикладом біологічної антисептики?**
- А) Використання стерильних пов'язок
  - В) Призначення антибіотиків після операції
  - С) Хірургічна обробка рук
  - D) Використання стерильних інструментів

Методичні рекомендації для практичного заняття 7

"УПРАВЛІННЯ МЕДИКАМЕНТАМИ У ХІРУРГІЧНОМУ ВІДДІЛЕННІ".

Мета заняття:

- Ознайомити студентів з правилами обліку, зберігання, розподілу та застосування медикаментів у хірургічному відділенні.
- Відпрацювати навички правильного дозування, підготовки та введення медикаментів.
- Розвинути вміння запобігати помилкам під час призначення та введення лікарських засобів.

Завдання для студентів:

- Знати основні принципи зберігання медикаментів, особливо тих, що вимагають специфічних умов (наприклад, антибіотики, наркотичні препарати).
- Вміти правильно розподіляти ліки, вести облік використання медикаментів.
- Відпрацювати навички дозування лікарських засобів, їх розведення, введення через різні шляхи (внутрішньовенно, внутрішньом'язово, перорально).
- Дотримуватись правил безпеки та запобігання помилкам при управлінні медикаментами.

Матеріали та обладнання:

- Фармацевтичні препарати (симуляційні аналоги лікарських засобів).
- Шприци, голки, системи для внутрішньовенного введення.
- Макети для тренувань з ін'єкцій.
- Облікові журнали для реєстрації використання медикаментів.
- Дезінфекційні засоби для роботи з препаратами.
- Захисні рукавички, маски.

Теоретичний матеріал:

1. Принципи зберігання медикаментів:

- Лікарські засоби мають зберігатися відповідно до інструкцій виробника (температурний режим, вологість, захист від світла).
- Спеціальні умови зберігання для контрольованих препаратів (наркотики та психотропні речовини).

2. Облік медикаментів:

- Ведення журналів використання ліків, включаючи контроль за наркотичними та небезпечними препаратами.
- Важливість регулярного інвентаризаційного обліку.

3. Дозування та введення медикаментів:

- Розрахунок дозувань для дорослих пацієнтів у хірургічних відділеннях.
- Основні принципи розведення препаратів, введення внутрішньовенних інфузій, ін'єкцій.
- Правила безпеки при роботі з ліками: перевірка відповідності призначення, перевірка терміну придатності, запобігання алергічним реакціям.

4. Запобігання медикаментозним помилкам:

- Основні типи помилок при управлінні медикаментами: неправильне дозування, неправильний шлях введення, невідповідність призначенню.
- Стратегії для уникнення помилок: система "5 прав" (правильний пацієнт, правильний препарат, правильна доза, правильний шлях, правильний час).

Практична частина:

1. Зберігання медикаментів:

- Демонстрація правильного розміщення ліків у відповідних умовах зберігання.
- Ведення обліку використання медикаментів та інвентаризація.

2. Дозування та введення медикаментів:

- Розрахунок необхідної дози для різних пацієнтів.
- Розведення лікарських засобів та підготовка до введення.
- Відпрацювання техніки введення медикаментів (внутрішньом'язові ін'єкції, внутрішньовенне введення).

3. Розв'язування клінічних ситуацій:

- Студенти отримують сценарії клінічних випадків, де вони повинні визначити правильне дозування та метод введення ліків.
- Відпрацювання ситуаційних вправ щодо уникнення медикаментозних помилок.

Оцінка результатів:

- Оцінка знань та навичок студентів проводиться за правильність розрахунку доз, точність і безпеку введення медикаментів.
- Студенти повинні показати впевненість у роботі з медикаментами, дотримання правил безпеки та точність в обліку препаратів.

Домашнє завдання:

- Написати реферат на тему "Роль медичної сестри в запобіганні медикаментозних помилок".
- Вивчити протоколи управління медикаментами у хірургічних відділеннях.

Тестові питання до практичного заняття 7.

1. **Яка основна вимога щодо зберігання медикаментів, що потребують особливих умов?**
  - А) Умови зберігання визначає медична сестра
  - В) Зберігати при кімнатній температурі
  - С) Зберігати відповідно до інструкцій виробника
  - D) Зберігати при температурі не вище 30°C
2. **Що входить до системи "5 прав" при введенні медикаментів?**
  - А) Правильний препарат, правильна доза, правильний пацієнт, правильний час, правильна техніка
  - В) Правильний препарат, правильна доза, правильний пацієнт, правильний шлях, правильний час
  - С) Правильний пацієнт, правильний час, правильний лікар, правильна техніка, правильний шлях
  - D) Правильний час, правильний препарат, правильна лікарня, правильний пацієнт, правильний обсяг
3. **Що є найбільш частою причиною медикаментозних помилок у хірургічному відділенні?**
  - А) Неправильне зберігання ліків
  - В) Неправильне дозування або шлях введення
  - С) Використання застарілих лікарських засобів
  - D) Недостатня кількість ліків у відділенні
4. **Як перевіряється відповідність медикаменту перед введенням пацієнту?**
  - А) За кольором упаковки
  - В) За терміном придатності
  - С) За призначенням лікаря та інструкцією до препарату
  - D) За наявністю у списку використаних препаратів
5. **Які препарати потребують особливого контролю з боку медперсоналу при зберіганні?**
  - А) Антибіотики широкого спектра дії
  - В) Протизапальні препарати
  - С) Наркотичні та психотропні препарати

- D) Вітамінні комплекси
- 6. Який документ обов'язковий для ведення обліку медикаментів у хірургічному відділенні?**
- A) Журнал операційної активності
  - B) Журнал використання медикаментів
  - C) Медична карта пацієнта
  - D) Протокол передопераційної підготовки
- 7. Як правильно ввести лікарський засіб внутрішньовенно?**
- A) Використовувати тільки стерильні шприци та системи
  - B) Ввести препарат після розведення звичайною водою
  - C) Проводити ін'єкцію тільки у верхню третину руки
  - D) Використовувати стерильні рукавички та одноразові шприци, дотримуючись стерильності
- 8. Що потрібно зробити перед введенням препарату пацієнту з можливими алергічними реакціями?**
- A) Провести шкірний тест на чутливість
  - B) Запитати у пацієнта про наявність алергії
  - C) Призначити антигістамінні препарати для профілактики
  - D) Провести введення з меншою дозою
- 9. Що включає ведення обліку використання наркотичних препаратів?**
- A) Записати дату отримання та введення препарату
  - B) Відмітити кількість використаних препаратів та підписатися у журналі
  - C) Вести індивідуальний облік на кожного пацієнта
  - D) Всі зазначені дії
- 10. Що є ключовим заходом для запобігання медикаментозним помилкам у хірургічному відділенні?**
- A) Перевірка терміну придатності ліків щомісяця
  - B) Використання системи подвійної перевірки перед введенням препаратів
  - C) Перевірка наявності ліків у відділенні
  - D) Використання тільки оригінальних препаратів

Методичні рекомендації для практичного заняття 8.

"ПЛАНУВАННЯ НАВЧАННЯ МЕДИЧНОГО ПЕРСОНАЛУ ХІРУРГІЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ"

Мета заняття:

- Ознайомити студентів із принципами планування навчання медичного персоналу у хірургічному відділенні.
- Відпрацювати навички створення навчальних планів для підвищення кваліфікації медичних сестер та інших фахівців.
- Розвинути вміння оцінювати потреби персоналу у навчанні та організовувати відповідні тренінги.

Завдання для студентів:

- Знати методи визначення потреб персоналу у навчанні.
- Вміти складати навчальні плани для різних категорій медичного персоналу.
- Опанувати навички оцінки ефективності проведених навчальних заходів.
- Розвивати комунікаційні навички для роботи з персоналом.

Матеріали та обладнання:

- Програми навчання медичного персоналу.
- Шаблони планів навчальних заходів.
- Приклади інструкцій та протоколів для хірургічного відділення.
- Фліпчарт, маркери, ноутбук, проектор для презентації навчального плану.

Теоретичний матеріал:

1. Основи планування навчання:

- Циклічний процес планування: оцінка потреб, розробка навчального плану, реалізація та оцінка.
- Моделі навчання медичного персоналу: традиційні тренінги, семінари, практичні заняття, онлайн-навчання.
- Визначення пріоритетів навчання на основі оцінки потреб відділення (нові технології, зміни в протоколах, помилки у практиці).

2. Структура навчального плану:

- Мета навчального заходу.
- Цільова аудиторія.
- Ключові теми та зміст.
- Методики навчання: лекції, симуляційне навчання, робота в групах.
- Оцінка ефективності (анкетування, тестування, зворотний зв'язок).

3. Оцінка потреб персоналу:

- Спостереження за роботою медичного персоналу.
- Аналіз помилок та проблемних ситуацій у хірургічному відділенні.
- Проведення інтерв'ю та анкетування для виявлення потреб у підвищенні кваліфікації.

4. Оцінка ефективності навчання:

- Методи вимірювання успіху навчальних заходів: тестування знань, оцінка практичних навичок, оцінка зворотного зв'язку від учасників.
- Відстеження покращення якості роботи персоналу після навчання.

Практична частина:

1. Визначення потреб у навчанні:

- Студенти повинні провести оцінку потреб медичного персоналу на основі аналізу випадкових клінічних ситуацій або протоколів помилок.

- Оформити результати оцінки у вигляді звіту, виділяючи ключові проблемні сфери.

2. Розробка навчального плану:

- Кожна група студентів отримує завдання розробити навчальний план для різних груп персоналу (медичні сестри, молодший медичний персонал, лікарі).
- Студенти визначають цілі навчання, ключові теми, форми навчання та методи оцінки.

3. Презентація навчального плану:

- Студенти представляють свої навчальні плани та обґрунтовують вибір методів навчання.
- Обговорення можливих викликів при реалізації навчання.

Оцінка результатів:

- Оцінка включає аналіз запропонованих студентами навчальних планів.
- Оцінюються такі аспекти, як логічність структури плану, відповідність потребам персоналу, практичність заходів та адекватність оцінки ефективності навчання.

Домашнє завдання:

- Написати есе на тему "Роль медичної сестри в організації безперервного навчання у хірургічному відділенні".
- Ознайомитися з сучасними тенденціями у навчанні медичного персоналу (наприклад, симуляційні тренінги, онлайн-платформи).

Тестові питання до практичного заняття 8.

- 1. Що є першим етапом у циклічному процесі планування навчання медичного персоналу?**
  - А) Проведення навчальних заходів
  - В) Оцінка потреб у навчанні
  - С) Розробка навчального плану
  - D) Оцінка ефективності навчання
- 2. Який метод використовується для оцінки потреб у навчанні персоналу?**
  - А) Анкетування, інтерв'ю, спостереження
  - В) Оцінка матеріально-технічної бази
  - С) Порівняння з іншими відділеннями
  - D) Тільки анкетування
- 3. Яка основна мета навчального плану для медичного персоналу хірургічного відділення?**
  - А) Підвищення кваліфікації персоналу
  - В) Забезпечення безперебійної роботи
  - С) Проведення тренінгів з будь-якої тематики
  - D) Зниження витрат на підготовку персоналу
- 4. Що з нижченаведеного не є частиною навчального плану?**
  - А) Цільова аудиторія
  - В) Ключові теми
  - С) Розрахунок бюджету відділення
  - D) Методи оцінки ефективності навчання
- 5. Який метод навчання найбільш ефективний для тренування практичних навичок персоналу?**
  - А) Лекції
  - В) Читання літератури
  - С) Симуляційне навчання
  - D) Анкетування

6. **Яка з наступних причин може свідчити про потребу в додатковому навчанні медичного персоналу?**
- А) Відсутність медичних помилок
  - В) Впровадження нових протоколів та технологій
  - С) Висока ефективність роботи персоналу
  - D) Наявність достатньої кількості медсестер у відділенні
7. **Який метод найчастіше використовується для оцінки ефективності навчання?**
- А) Спостереження за персоналом
  - В) Тестування знань та навичок
  - С) Підрахунок кількості пацієнтів
  - D) Оцінка фінансових витрат
8. **Що необхідно враховувати при виборі методів навчання для персоналу?**
- А) Тільки бюджет відділення
  - В) Цільову аудиторію та тип навчання (теоретичне чи практичне)
  - С) Лише кількість годин навчання
  - D) Тільки технічні можливості лікарні
9. **Яким чином можна оцінити практичні навички медичного персоналу після навчання?**
- А) Проведення тестування з теоретичних знань
  - В) Спостереження за виконанням практичних завдань
  - С) Анкетування пацієнтів
  - D) Оцінка зворотного зв'язку після навчання
10. **Яка роль медичної сестри у плануванні навчання персоналу хірургічного відділення?**
- А) Виключно у проведенні тренінгів
  - В) Оцінка потреб у навчанні, участь у складанні плану та оцінці ефективності
  - С) Тільки у спостереженні за роботою персоналу
  - D) Лише у підготовці навчальних матеріалів

Методичні рекомендації для практичного заняття 9

"ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ ХІРУРГІЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ".

Мета заняття:

- Ознайомити студентів з методиками оцінки ефективності роботи хірургічного відділення.
- Відпрацювати навички використання показників ефективності (KPI) для аналізу роботи відділення.
- Розвинути здатність до аналізу даних і прийняття рішень щодо покращення якості роботи хірургічного відділення.

Завдання для студентів:

- Знати ключові показники ефективності для оцінки роботи хірургічного відділення.
- Вміти аналізувати та інтерпретувати ці показники.
- Опанувати навички проведення аудиту та звітності щодо роботи відділення.
- Розвивати навички командної роботи при аналізі ефективності.

Матеріали та обладнання:

- Статистичні дані щодо роботи хірургічного відділення (виписки, кількість операцій, післяопераційні ускладнення тощо).
- Шаблони для збору показників ефективності.
- Фліпчарт, маркери, ноутбук, проектор для презентацій.

Теоретичний матеріал:

1. Основні показники ефективності роботи хірургічного відділення:

- Кількість виконаних операцій за певний період.
- Частота післяопераційних ускладнень.
- Рівень післяопераційної летальності.

- Тривалість перебування пацієнтів у відділенні.
- Час від надходження пацієнта до початку операції.
- Рівень задоволеності пацієнтів.

2. Методи оцінки ефективності:

- Кількісний аналіз (операційна статистика, тривалість лікування, витрати).
- Якісний аналіз (оцінка післяопераційних ускладнень, задоволеність пацієнтів).
- Порівняння з іншими хірургічними відділеннями (бенчмаркінг).

3. Оцінка якості медичних послуг:

- Вимірювання задоволеності пацієнтів (анкетування, інтерв'ю).
- Аналіз післяопераційних ускладнень та летальності.
- Проведення клінічних аудитів для виявлення недоліків у процесі надання допомоги.

4. Методи підвищення ефективності роботи відділення:

- Оптимізація внутрішніх процесів (покращення логістики, скорочення часу підготовки до операцій).
- Підвищення кваліфікації персоналу.
- Використання нових технологій і методик лікування.

Практична частина:

1. Аналіз статистичних даних:

- Студенти працюють з наданими статистичними даними хірургічного відділення. Вони мають провести аналіз кількості операцій, рівня ускладнень та інших показників ефективності.
- Оформлення звіту за результатами аналізу з рекомендаціями щодо покращення роботи відділення.

2. Проведення оцінки задоволеності пацієнтів:

- Студенти складають анкети для оцінки задоволеності пацієнтів хірургічного відділення.

- Аналіз отриманих результатів та розробка заходів для підвищення рівня задоволеності.

3. Презентація результатів:

- Кожна група студентів презентує свої висновки та рекомендації щодо покращення ефективності роботи відділення.
- Обговорення запропонованих змін та їх впливу на загальний рівень надання медичної допомоги.

Оцінка результатів:

- Оцінка включає аналіз виконаних студентами звітів та презентацій.
- Оцінюється логічність висновків, відповідність аналізу фактичним даним та реалістичність запропонованих заходів для покращення роботи відділення.

Домашнє завдання:

- Підготувати есе на тему "Шляхи підвищення ефективності роботи хірургічного відділення".
- Ознайомитися з сучасними підходами до оцінки якості медичних послуг (література, онлайн-ресурси).

Тестові питання до практичного заняття 9.

1. **Який показник не є критерієм ефективності роботи хірургічного відділення?**
  - А) Кількість виконаних операцій
  - В) Частота післяопераційних ускладнень
  - С) Кількість медсестер у відділенні
  - D) Тривалість перебування пацієнтів у відділенні
2. **Що таке "бенчмаркінг" у контексті оцінки ефективності?**
  - А) Процес підготовки пацієнтів до операції
  - В) Порівняння показників роботи з іншими медичними установами
  - С) Оцінка задоволеності пацієнтів
  - D) Визначення потреб у навчанні персоналу
3. **Який з наведених показників вважається негативним сигналом для роботи хірургічного відділення?**
  - А) Зростання кількості операцій
  - В) Зменшення тривалості перебування пацієнтів
  - С) Високий рівень післяопераційних ускладнень
  - D) Позитивні відгуки пацієнтів
4. **Який з наступних методів використовується для оцінки якості медичних послуг?**
  - А) Тільки кількісний аналіз
  - В) Оцінка медичних помилок
  - С) Спостереження за роботою медсестер
  - D) Оцінка фінансових витрат
5. **Який з цих показників не є частиною кількісного аналізу роботи відділення?**
  - А) Кількість операцій за місяць
  - В) Витрати на лікування
  - С) Рівень задоволеності пацієнтів
  - D) Середня тривалість операцій

6. **Що є основною метою проведення аудиту в хірургічному відділенні?**
- А) Підрахунок витрат на медикаменти
  - В) Виявлення проблемних сфер та покращення якості надання медичних послуг
  - С) Оцінка задоволеності персоналу
  - D) Зниження витрат на обслуговування відділення
7. **Яка з методик найбільш ефективна для підвищення рівня задоволеності пацієнтів?**
- А) Тільки проведення операцій
  - В) Проведення опитувань та аналіз зворотного зв'язку
  - С) Використання нових медичних технологій
  - D) Зменшення тривалості перебування пацієнтів
8. **Який з наступних показників є ключовим для оцінки післяопераційної безпеки?**
- А) Кількість операцій за день
  - В) Частота повторних операцій
  - С) Рівень післяопераційної летальності
  - D) Середня тривалість операцій
9. **Який підхід використовується для оцінки тривалості перебування пацієнтів у відділенні?**
- А) Кількісний аналіз
  - В) Якісний аналіз
  - С) Соціологічні дослідження
  - D) Лише спостереження
10. **Яка роль медичної сестри в оцінці ефективності роботи хірургічного відділення?**
- А) Тільки виконання лікарських призначень
  - В) Збір даних, участь в аудиті та аналізі результатів
  - С) Визначення потреб у нових медикаментах
  - D) Оцінка фінансових витрат відділення

Література.

1. Бугро, М.В. Медсестринська практика: сучасні підходи та виклики / М.В. Бугро, Л.А. Дудіна, О.М. Літвінова. – Київ: Вид-во "Медицина", 2021. – 340 с.
2. Конончук, В.П. Основи організації та менеджменту в медсестринстві / В.П. Конончук, О.М. Чабан. – Львів: ЛНМУ ім. Д. Галицького, 2020. – 216 с.
3. Лопатнікова, Г.О. Основи медсестринства в хірургії / Г.О. Лопатнікова, І.В. Мельник. – Харків: НМУ, 2022. – 372 с.
4. Stanhope, M., & Lancaster, J. *Foundations for Population Health in Community/Public Health Nursing*. 6th ed. – St. Louis: Elsevier, 2020. – 720 p.
5. Cherry, B., & Jacob, S.R. *Contemporary Nursing: Issues, Trends, & Management*. 9th ed. – St. Louis: Elsevier, 2019. – 536 p.
6. Huston, C. *Professional Issues in Nursing: Challenges and Opportunities*. 5th ed. – Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins, 2021. – 448 p.
7. *Centers for Disease Control and Prevention*. Infection Control in Healthcare. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.cdc.gov/infectioncontrol> – Дата звернення: 04.11.2024.
8. *World Health Organization*. Safe Surgery Saves Lives: The Second Global Patient Safety Challenge. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.who.int/patientsafety/safesurgery> – Дата звернення: 04.11.2024.
9. *Association of PeriOperative Registered Nurses (AORN)*. Guidelines for Perioperative Practice 2022. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.aorn.org/guidelines> – Дата звернення: 04.11.2024.

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

**«МЕНЕДЖМЕНТ МЕДСЕСТРИНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ХІРУРГІЇ»**

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	223 Медсестринство
Освітньо-професійна програма	Медсестринство
Навчальний план	2024 р.
Освітній ступінь	Магістр
Статус дисципліни	Нормативна
Групи	I MC-31
Мова викладання	Українська
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра хірургічних дисциплін і невідкладних станів
Викладач курсу	Похмурський В.В. – кандидат медичних наук, доцент, завідувач кафедри
Контактна інформація викладача	Група у Viber
Консультації	Відповідно до розкладу консультацій. Можливі он-лайн консультації через ZOOM, Meet, або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу	https://vl.lma.edu.ua/course/view.php?id=592
Опис навчальної дисципліни	Кількість кредитів – 3 Загальна кількість годин – 90 Модулів – 1 Лекції – 18 год Практичні заняття – 36 год Самостійна робота – 36 год
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Менеджмент медсестринської діяльності в хірургії» є нормативною дисципліною зі спеціальності 223 Медсестринство, ОПП Медсестринство. <i>Предметом вивчення навчальної дисципліни є організація, управління та координація діяльності медичних сестер у хірургічному відділенні. Це включає управління ресурсами, планування і контроль за роботою персоналу, забезпечення ефективного надання медичних послуг, підтримання стандартів якості, впровадження сучасних протоколів, а також роль медсестер у післяопераційному догляді та невідкладних ситуаціях.</i>
Мета та цілі курсу	<i>Метою викладання навчальної дисципліни "Менеджмент медсестринської</i>

діяльності в хірургії” є формування у студентів сучасних знань та навичок з організації та управління медсестринською діяльністю в хірургії. Це включає розвиток компетенцій у сфері планування, координації роботи медичного персоналу, забезпечення безперервної медсестринської допомоги, управління ресурсами та обладнанням, а також впровадження ефективних стратегій для підвищення якості медичних послуг і дотримання стандартів безпеки пацієнтів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Менеджмент медсестринської діяльності в хірургії» є:

- опанування теоретичними знаннями з організації та управління медсестринською діяльністю в хірургічному відділенні;
- формування практичних навичок управління медсестринським персоналом, планування робочого процесу та контролю якості медсестринської допомоги;
- вивчення методів і підходів до управління ресурсами та обладнанням у хірургічній практиці;
- ознайомлення з сучасними вимогами до забезпечення асептики й антисептики, профілактики інфекцій у хірургії;
- розвиток компетенцій щодо організації післяопераційного догляду та управління пацієнтами у хірургічних відділеннях;
- поглиблення знань про ведення медичної документації та звітності у хірургії;
- вивчення ролі медсестри в екстрених ситуаціях і наданні невідкладної хірургічної допомоги;
- опанування принципами планування і проведення навчання медсестринського персоналу для підвищення кваліфікації.

Ці завдання спрямовані на підготовку медсестер до управлінської діяльності в сучасних умовах хірургії.

Згідно з вимогами освітньої програми, студенти повинні

знати:

- основні принципи та методи організації медсестринської діяльності в хірургічному відділенні;
- нормативно-правові акти, що регулюють роботу медсестринського персоналу в хірургії;
- стандарти якості медсестринської допомоги та безпеки пацієнтів;
- методи управління ресурсами, включаючи медикаменти, обладнання та персонал;
- принципи асептики, антисептики та профілактики інфекцій у хірургічному середовищі;
- порядок ведення медичної документації та звітності в хірургічній практиці;
- алгоритми надання екстреної хірургічної допомоги;
- роль медсестри у післяопераційному догляді та реабілітації пацієнтів;
- стратегії ефективної комунікації в медсестринському колективі та з пацієнтами;
- методи оцінки ефективності роботи хірургічного відділення та медсестринської діяльності;

вміти:

	<ul style="list-style-type: none"> – організовувати та координувати медсестринську діяльність у хірургічному відділенні; – проводити аналіз і оцінку якості медсестринської допомоги, відповідно до стандартів і протоколів; – управляти медичними ресурсами, включаючи планування, облік та контроль за використанням медикаментів і обладнання; – застосовувати методи асептики та антисептики в хірургічній практиці для запобігання інфекцій; – вести медичну документацію та звітність, забезпечуючи точність і своєчасність інформації; – реалізовувати алгоритми надання екстреної хірургічної допомоги в критичних ситуаціях; – проводити післяопераційний догляд та реабілітацію пацієнтів, враховуючи їх індивідуальні потреби; – використовувати ефективні комунікаційні стратегії для взаємодії з пацієнтами та медичним персоналом; – проводити навчання медсестринського персоналу з метою підвищення їх кваліфікації; – розробляти та впроваджувати вдосконалені практики управління в медсестринстві для підвищення якості медичних послуг.
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПРН 1. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності у сфері медсестринства з метою розвитку нових знань та процедур.</p> <p>ПРН 2. Здійснювати критичне осмислення проблем у сфері медсестринства на межі галузей знань.</p> <p>ПРН 3. Володіти спеціалізованими вміннями/навичками розв'язання проблем, з урахуванням стандартів професійної діяльності та аспектів соціальної та етичної відповідальності.</p> <p>ПРН 4. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері охорони здоров'я до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.</p> <p>ПРН 6. Розробляти та впроваджувати плани професійної діяльності, виявляти професійні проблеми і знаходити шляхи їх конструктивного розв'язання.</p> <p>ПРН 7. Розробляти заходи з профілактики захворювань та сприяти їх реалізації на практиці.</p> <p>ПРН 8. Ідентифікувати, аналізувати ризики, пов'язані з хворобами цивілізації, їх вплив на здоров'я населення, діагностувати хвороби цивілізації.</p> <p>ПРН 9. Оцінювати ризики та планувати відповідні дії у випадках надзвичайних ситуацій в сфері охорони здоров'я.</p> <p>ПРН 11. Розуміти особливості фармакокінетики та фармакодинаміки лікарських засобів і враховувати їх у медсестринській практиці.</p> <p>ПРН 12. Виявляти зв'язок патогенезу захворювань з клінічними проявами та результатами додаткових досліджень.</p> <p>ПРН 13. Збирати, аналізувати та оцінювати інформацію, необхідну для розв'язання складних задач у сфері медсестринства, зокрема у науковій та професійній літературі, базах даних.</p>

	<p>ПРН 14. Розуміти принципи сімейно-орієнтованої медицини і застосовувати їх у професійній діяльності.</p> <p>ПРН 16. Приймати ефективні рішення з питань професійної діяльності у сфері медсестринства, у тому числі в умовах невизначеності; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.</p> <p>ПРН 19. Використовувати цифрові технології та інструменти у професійній діяльності.</p>
--	---

Політика курсу	<p>Дотримання принципів академічної доброчесності Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей. Під час виконання письмових контрольних робіт, модульних контрольних, тестування, підготовки до відповіді на екзамені користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p>Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології Під час занять здобувачі вищої освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Академії. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами.</p> <p>Відвідування занять Студенти повинні відвідувати усі лекції, практичні заняття курсу та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.</p> <p>Політика дедлайну Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання усіх видів робіт.</p> <p>Порядок відпрацювання пропущених занять Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається згідно з графіком відпрацювань та консультацій. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини може проводитися також у любий зручний час для викладача.</p> <p>Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Академії, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.</p>
-----------------------	--

СТРУКТУРА КУРСУ

ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до медсестринського менеджменту в хірургії	2
2	Організація роботи хірургічного відділення	2
3	Організація хірургічної допомоги населенню	2
4	Медична документація та звітність у хірургії	2
5	Асептика і антисептика в хірургії	2
6	Роль медсестри в післяопераційному догляді	2

7	Медикаментозне забезпечення в хірургічному відділенні	2
8	Управління ресурсами і обладнанням в хірургії	2
9	Навчання і підвищення кваліфікації медичного персоналу хірургічної клініки	2
	Разом:	18

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Планування роботи медсестер у хірургічному відділенні. Організація і контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних норм	4
2	Алгоритми дій при ургентних ситуаціях	4
3	Ведення медичної документації в хірургії	4
4	Контроль за асептикою і антисептикою в операційній	4
5	Моніторинг пацієнта після хірургічного втручання	4
6	Управління медикаментами у хірургічному відділенні	4
7	Планування навчання для медичного персоналу	4
8	Оцінка ефективності роботи хірургічного відділення	4
9	Модульний контроль 1. Менеджмент медсестринської діяльності в хірургії	4
	Разом:	36

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Теми	Кількість годин
1	Аналіз нормативно-правових актів, що регулюють медсестринську діяльність у хірургії	2
2	Розробка стандартів якості медсестринської допомоги в хірургічному відділенні	2
3	Етика медсестринської діяльності в хірургії: основні принципи та виклики	3
4	Комунікація в команді: ефективні стратегії для медсестер в хірургії	2
5	Вплив організаційної культури на якість медсестринської допомоги в хірургії	3
6	Впровадження нових технологій в медсестринську практику в хірургії	2
7	Асептика і антисептика: принципи та їх впровадження у хірургічну практику	3
8	Організація післяопераційного догляду: основні етапи та процедури	2
9	Роль медсестри в навчанні пацієнтів про хірургічні процедури та післяопераційний догляд	2
10	Психологічний аспект роботи медсестри в хірургії: підтримка пацієнтів і їх родин	2
11	Стратегії управління ресурсами в хірургії: медикаменти, обладнання, персонал	2
12	Розробка навчального плану для підвищення кваліфікації медсестер у хірургії	2
13	Управління ризиками в медсестринській діяльності: виявлення та запобігання	2
14	Аналіз випадків помилок в медсестринській практиці та способи їх запобігання	3
15	Методи контролю якості медичних послуг у хірургічному відділенні	2
16	Методи оцінки ефективності роботи медсестринського персоналу	2
	Разом:	36

Література для вивчення дисципліни

1. Ховінова, К. Л., & Грищенко, О. С. (2022). Медсестринство: теорія і практика. Київ: Медицина.
2. Шевченко, Т. А., & Григоренко, С. В. (2021). Основи медсестринського менеджменту. Київ: Здоров'я.

3. Третьякова, Н. Б., & Супрун, О. І. (2023). Клінічне медсестринство. Харків: ФОП Ляшенко.
4. Ларін, В. В., & Костюченко, Н. А. (2020). Менеджмент у охороні здоров'я. Київ: Нова книга.
5. Сидоренко, О. В. (2021). Основи асептики та антисептики. Львів: МЕДІА-ПРЕС.
6. Семенова, М. А. (2022). Медична документація та звітність. Одеса: Фенікс.
7. Петрова, І. П. (2023). Післяопераційний догляд: теорія та практика. Київ: Освіта.
8. Федоров, Р. Л., & Васильєва, Ю. С. (2022). Стратегії управління медичними установами. Запоріжжя: Дніпро.
9. Коваленко, О. М. (2023). Сучасні технології в медсестринстві. Київ: Здоров'я.
10. Finkelman, A. (2021). Professional Nursing Management. Burlington, MA: Jones & Bartlett Learning.
11. Aiken, L. H., & Sloane, D. M. (2020). Nursing at a Glance. Oxford: Wiley-Blackwell.
12. McCoy, L., & Theeke, L. A. (2022). Patient Care Management: An Interprofessional Approach. New York: Springer Publishing.
13. Cherry, B., & Jacob, S. R. (2023). Contemporary Nursing: Issues, Trends, & Management. St. Louis, MO: Elsevier.
14. Kearney, J., & Mullen, K. (2022). Quality Management in Nursing: A Guide to Evidence-Based Practice. New York: Springer Publishing.
15. Huber, D. (2021). Leadership and Nursing Care Management. St. Louis, MO: Elsevier.

Інформаційні ресурси:

Онлайн ресурси

1. **Medscape**
Веб-сайт з новинами, оглядами та статтями про охорону здоров'я, включаючи менеджмент у медсестринстві.
[Medscape](#)
2. **NursingWorld.org**
Офіційний сайт Американської асоціації медсестер (ANA), який містить інформацію про стандарти, освіту та політику в медсестринстві.
[American Nurses Association](#)
3. **International Council of Nurses (ICN)**
Глобальна організація, яка підтримує медсестринство та сприяє розвитку професії на міжнародному рівні.
[International Council of Nurses](#)
4. **Nursing Times**
Професійний журнал для медсестер, який публікує статті, дослідження та новини з галузі.
[Nursing Times](#)
5. **PubMed**
Безкоштовна база даних з медичними науковими статтями, що містить дослідження та огляди в галузі медсестринства та охорони здоров'я.
[PubMed](#)
6. **Nurse.org**
Ресурс, що містить інформацію про кар'єри в медсестринстві, огляди програм навчання та корисні статті для медсестер.

	<p>Nurse.org</p> <p>Професійні організації</p> <p>7. Національна асоціація медсестер України Організація, що сприяє розвитку медсестринства в Україні, надає ресурси та підтримку медсестрам. Національна асоціація медсестер України</p> <p>8. European Federation of Nurses Associations (EFN) Об'єднує національні асоціації медсестер з країн Європи та працює над покращенням умов медсестринства. EFN.</p>																																													
Поточний та підсумковий контроль	<p>Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті з обов'язковим виставленням оцінки.</p> <p>Підсумковий контроль проводиться у вигляді модульного контролю (тестові завдання та контроль практичних навичок), диф.залік.</p>																																													
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Під час навчального процесу будуть використовуватися: лекції, презентації, дискусії, індивідуальні дослідження тощо.</p> <p>У разі роботи в дистанційному режимі використовуватиметься віртуальне навчальне середовище MOODLE.</p> <p>Лекції та практичні заняття будуть вестися за допомогою програм електронної комунікації Zoom, Meet чи аналогічних.</p> <p>Поточна комунікація з викладачем буде здійснюватися в соціальних мережах Viber, WhatsApp (за вибором академічної групи).</p>																																													
Необхідне обладнання	<p>У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання кожного студента до навчального середовища MOODLE.</p> <p>У режимі дистанційного навчання під час карантину вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного студента до програм ZOOM, або Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.</p>																																													
Критерії оцінювання	<p style="text-align: center;">Схема нарахування та розподіл балів</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th colspan="6">Поточне оцінювання, МК та самостійна робота</th> <th rowspan="2">СМО</th> <th rowspan="2">ПМО</th> <th rowspan="2">ECTS</th> <th rowspan="2">За національною шкалою</th> </tr> <tr> <th colspan="6">Модуль 1</th> </tr> <tr> <th>T1</th> <th>T2</th> <th>...Tn</th> <th>САП</th> <th>МК 1</th> <th>МО</th> <th></th> <th></th> <th></th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>4</td> <td>4</td> <td>3</td> <td>73</td> <td>75</td> <td>74</td> <td>74</td> <td>74</td> <td>C</td> <td>добре</td> </tr> </tbody> </table> <p>T₁ – T_n – теми занять до модульного контролю 1; САП – середнє арифметичне усіх позитивних оцінок в національній шкалі, яке переводиться у 100 – бальну шкалу; МК - модульний контроль; МО (модульна оцінка) – середнє арифметичне САП та МК; СМО (семестрова модульна оцінка) – це середньоарифметична МО; ПМО (підсумкова модульна оцінка) – виставляється в кінці вивчення дисципліни за 100 – бальною шкалою, національною шкалою та ECTS.</p> <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: національна та ECTS</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>За 100-бальною шкалою</th> <th>За національною шкалою</th> <th>За шкалою ECTS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90-100</td> <td>відмінно</td> <td>A</td> </tr> <tr> <td>0-89</td> <td>добре</td> <td>B</td> </tr> </tbody> </table>	Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО	ECTS	За національною шкалою	Модуль 1						T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО					4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре	За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS	90-100	відмінно	A	0-89	добре	B
Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО					ECTS	За національною шкалою																																	
Модуль 1																																														
T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО																																									
4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре																																					
За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS																																												
90-100	відмінно	A																																												
0-89	добре	B																																												

	70-79	добре	C
	60-69	задовільно	D
	51-59	задовільно	E
	35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
	0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F
Питання до підсумкового контролю	<ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке медсестринський менеджмент? 2. Які основні принципи організації медсестринської діяльності в хірургії? 3. Які нормативно-правові акти регулюють медсестринську діяльність? 4. Як оцінити ефективність роботи медсестри в хірургії? 5. Які є методи контролю якості медсестринської допомоги? 6. Що таке асептика та антисептика, і чому вони важливі в хірургії? 7. Яка роль медсестри у підготовці пацієнта до операції? 8. Як проводиться післяопераційний догляд за пацієнтом? 9. Які основні показники життєдіяльності пацієнтів потрібно моніторити? 10. Які препарати використовуються для введення в організм пацієнта? 11. Як організувати роботу медсестринського персоналу? 12. Які фактори впливають на ризики в медсестринській діяльності? 13. Як проводиться оцінка потреб пацієнтів у хірургії? 14. Як відбувається управління запасами медикаментів і обладнання? 15. Які основні етапи підготовки медичного персоналу? 16. Як впроваджуються нові технології в хірургічну практику? 17. Яка роль медсестри в команді з міждисциплінарним підходом? 18. Як вести медичну документацію відповідно до вимог? 19. Які критерії оцінки якості медичних послуг? 20. Як оцінити вплив організаційної культури на медсестринство? 21. Як працювати з конфліктами в медичному колективі? 22. Які етичні принципи важливі для медсестринської практики? 23. Як проводити навчальні семінари для медперсоналу? 24. Які методи психологічної підтримки пацієнтів? 25. Як організувати зворотний зв'язок від пацієнтів? 26. Як проводити аудит медичної діяльності? 27. Які вимоги до ведення звітності в хірургії? 28. Які є основні ризики під час виконання медичних процедур? 29. Як здійснюється контроль за виконанням медичних протоколів? 30. Як оцінювати та запобігати помилкам у медсестринській практиці? 31. Яка роль медсестри в навчанні пацієнтів? 32. Які основні аспекти післяопераційного догляду? 33. Як здійснюється управління стресом у медперсоналу? 34. Які існують стратегії управління ресурсами в хірургії? 35. Як здійснюється облік витрат на медикаменти та ресурси? 36. Які є методи профілактики інфекцій у хірургії? 37. Як оцінити потреби в підвищенні кваліфікації медсестер? 38. Як здійснюється впровадження системи моніторингу пацієнтів? 39. Які є критерії для вибору медичних інструментів? 40. Як забезпечити належну комунікацію в медичному колективі? 41. Яка роль медсестри в реабілітації пацієнтів після операції? 42. Як забезпечити ефективність командної роботи в хірургії? 43. Які вимоги до управління даними в медсестринстві? 44. Як проводити аналіз захворюваності пацієнтів? 45. Які методи оцінки впливу медсестринської діяльності? 46. Які існують стратегії підвищення кваліфікації медсестер? 47. Як здійснюється інтеграція нових знань у практику? 48. Як розробити план екстреного реагування в хірургії? 		

	<p>49. Які аспекти роботи з родинами пацієнтів?</p> <p>50. Як проводити аналіз ефективності впроваджених технологій?</p> <p>51. Які елементи є основними у навчанні медичного персоналу?</p> <p>52. Які існують форми контролю за виконанням обов'язків медсестер?</p> <p>53. Як розробити стратегію для поліпшення комунікації з пацієнтами?</p> <p>54. Яка роль медсестри у впровадженні клінічних протоколів?</p> <p>55. Як здійснюється управління змінами в медсестринській практиці?</p> <p>56. Як оцінити та покращити якість післяопераційного догляду?</p>
Перелік практичних навичок	<p>1. Ведення медичної документації та звітності.</p> <p>2. Підготовка пацієнта до операції.</p> <p>3. Реалізація післяопераційного догляду.</p> <p>4. Контроль за виконанням медичних протоколів.</p> <p>5. Оцінка потреб пацієнтів у хірургії.</p> <p>6. Моніторинг життєвих показників пацієнтів.</p> <p>7. Проведення перев'язок ран.</p> <p>8. Введення медичних препаратів (ін'єкції, інфузії).</p> <p>9. Управління запасами медикаментів і обладнання.</p> <p>10. Комунікація з пацієнтами про їх стан і процедури.</p> <p>11. Робота в міждисциплінарній команді.</p> <p>12. Аналіз і оцінка якості медсестринської допомоги.</p> <p>13. Впровадження нових технологій у роботу.</p> <p>14. Психологічна підтримка пацієнтів і їх родин.</p>
Опитування	Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу

**КЗВО ЛОР «ЛЬВІВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
ІМ. АНДРЕЯ КРУПІНСЬКОГО»**

Кафедра хірургічних дисциплін і невідкладних станів

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри**

_____ **Володимир**

ПОХМУРСЬКИЙ

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**МЕНЕДЖМЕНТ МЕДСЕСТРИНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ХІРУРГІЇ**

підготовки магістра медсестринства

галузі знань 22 Охорона здоров'я

спеціальності 223 Медсестринство

освітньо-професійної програми Медсестринство

термін навчання: **2 роки**

група ІМС 31

загальна кількість годин – **90**

семестр 2-й

з них:

лекції – **18**

практичні заняття – **36**

самостійна робота – **36**

складено відповідно до навчального плану **2024 р.**

Львів 2024

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕНЕДЖМЕНТ МЕДСЕСТРИНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ХІРУРГІЇ

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Похмурський В.В. – кандидат медичних наук, доцент

Робочу програму схвалено до затвердження на засіданні кафедри хірургічних дисциплін і невідкладних станів
протокол №1 від «27» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри _____ к.мед.н., доц. В. Похмурський

Робочу програму схвалено до затвердження на засіданні кафедри
протокол № _____ від « _____ » _____ 20 _____ р.

Завідувач кафедри _____

Робочу програму схвалено до затвердження на засіданні кафедри
протокол № _____ від « _____ » _____ 20 _____ р.

Завідувач кафедри _____

Робочу програму схвалено до затвердження на засіданні кафедри

протокол №   від «   »   20   р.

Завідувач кафедри _____

Робочу програму схвалено до затвердження на засіданні кафедри

протокол №   від «   »   20   р.

Завідувач кафедри _____

Робочу програму схвалено до затвердження на засіданні кафедри

протокол №   від «   »   20   р.

Завідувач кафедри _____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Менеджмент медсестринської діяльності	Кількість годин	Кількість кредитів	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
– у внутрішній медицині	270	9	18	36	36
– в хірургії			18	36	36
– в педіатрії			18	36	36

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Загальна кількість годин – 90	Галузь знань 22 Охорона здоров'я	Нормативна
Кількість кредитів – 3		Рік підготовки 1-й
Модулів – 1		Семестр 1-й
Змістових модулів – 6		Спеціальність 223 Медсестринство
	Освітньо-професійна програма Медсестринство	Практичні 36 год
		Самостійна робота 36 год
		Вид контролю
	Освітній ступінь магістр	диф.залік

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: організація, управління та координація діяльності медичних сестер у хірургічному відділенні. Це включає управління ресурсами, планування і контроль за роботою персоналу, забезпечення ефективного надання медичних послуг, підтримання стандартів якості, впровадження сучасних протоколів, а також роль медсестер у післяопераційному догляді та невідкладних ситуаціях.

Міждисциплінарні зв'язки з: «Основами медсестринства», «Фармакологією та медичною рецептурою», «Клінічним медсестринством у внутрішній медицині», «Клінічним медсестринством в педіатрії», «Клінічним медсестринством в хірургії», «Обстеженням та оцінкою стану здоров'я людини» тощо.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни "Менеджмент медсестринської діяльності в хірургії" є формування у студентів сучасних знань та навичок з організації та управління медсестринською діяльністю в хірургії. Це включає розвиток компетенцій у сфері планування, координації роботи медичного персоналу, забезпечення безперервної медсестринської допомоги, управління ресурсами та обладнанням, а також впровадження

ефективних стратегій для підвищення якості медичних послуг і дотримання стандартів безпеки пацієнтів.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Менеджмент медсестринської діяльності в хірургії» є:

- опанування теоретичними знаннями з організації та управління медсестринською діяльністю в хірургічному відділенні;
- формування практичних навичок управління медсестринським персоналом, планування робочого процесу та контролю якості медсестринської допомоги;
- вивчення методів і підходів до управління ресурсами та обладнанням у хірургічній практиці;
- ознайомлення з сучасними вимогами до забезпечення асептики й антисептики, профілактики інфекцій у хірургії;
- розвиток компетенцій щодо організації післяопераційного догляду та управління пацієнтами у хірургічних відділеннях;
- поглиблення знань про ведення медичної документації та звітності у хірургії;
- вивчення ролі медсестри в екстрених ситуаціях і наданні невідкладної хірургічної допомоги;
- опанування принципами планування і проведення навчання медсестринського персоналу для підвищення кваліфікації.

Ці завдання спрямовані на підготовку медсестер до управлінської діяльності в сучасних умовах хірургії.

Згідно з вимогами освітньої програми, студенти повинні

знати:

- основні принципи та методи організації медсестринської діяльності в хірургічному відділенні;
- нормативно-правові акти, що регулюють роботу медсестринського персоналу в хірургії;
- стандарти якості медсестринської допомоги та безпеки пацієнтів;
- методи управління ресурсами, включаючи медикаменти, обладнання та персонал;
- принципи асептики, антисептики та профілактики інфекцій у хірургічному середовищі;
- порядок ведення медичної документації та звітності в хірургічній практиці;
- алгоритми надання екстреної хірургічної допомоги;
- роль медсестри у післяопераційному догляді та реабілітації пацієнтів;
- стратегії ефективної комунікації в медсестринському колективі та з пацієнтами;
- методи оцінки ефективності роботи хірургічного відділення та медсестринської діяльності;

вміти:

- організовувати та координувати медсестринську діяльність у хірургічному відділенні;
- проводити аналіз і оцінку якості медсестринської допомоги, відповідно до стандартів і протоколів;
- управляти медичними ресурсами, включаючи планування, облік та контроль за використанням медикаментів і обладнання;
- застосовувати методи асептики та антисептики в хірургічній практиці для запобігання інфекцій;
- вести медичну документацію та звітність, забезпечуючи точність і своєчасність інформації;
- реалізовувати алгоритми надання екстреної хірургічної допомоги в критичних ситуаціях;
- проводити післяопераційний догляд та реабілітацію пацієнтів, враховуючи їх індивідуальні потреби;

- використовувати ефективні комунікаційні стратегії для взаємодії з пацієнтами та медичним персоналом;
- проводити навчання медсестринського персоналу з метою підвищення їх кваліфікації;
- розробляти та впроваджувати вдосконалені практики управління в медсестринстві для підвищення якості медичних послуг.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	У тому числі		
Л		П	СРС	
МОДУЛЬ I. Менеджмент медсестринської діяльності в хірургії				
<i>Змістовий модуль 1. Організація та планування роботи хірургічного відділення. Організація хірургічної допомоги населенню. Контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних норм</i>				
<i>Тема 1. Вступ до медсестринського менеджменту в хірургії. Організація роботи хірургічного відділення. Організація і контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних норм</i>	28	6	8	14
Разом за змістовим модулем 1	28	6	8	14
<i>Змістовий модуль 2. Медична документація та звітність в хірургії</i>				
<i>Тема 2. Медична документація та звітність в хірургії</i>	6	2	4	-
Разом за змістовим модулем 2	6	2	4	-
<i>Змістовий модуль 3. Асептика та антисептика в хірургії</i>				
<i>Тема 3. Асептика та антисептика в хірургії. Контроль за асептикою і антисептикою в операційній</i>	9	2	4	3
Разом за змістовим модулем 3	9	2	4	3
<i>Змістовий модуль 4. Роль медсестри в післяопераційному догляді за пацієнтом</i>				
<i>Тема 4. Роль медсестри в післяопераційному догляді за пацієнтом</i>	12	2	4	6
Разом за змістовим модулем 4	12	2	4	6
<i>Змістовий модуль 5. Медикаментозне забезпечення у хірургічному відділенні. Управління ресурсами та обладнанням в хірургії</i>				
<i>Тема 5. Медикаментозне забезпечення у хірургічному відділенні. Управління ресурсами та обладнанням в хірургії</i>	10	4	4	2
Разом за змістовим модулем 5	10	4	4	2
<i>Змістовий модуль 6. Навчання і підвищення кваліфікації медичного персоналу в хірургічній клініці. Оцінка ефективності роботи хірургічного відділення</i>				
<i>Тема 6. Навчання і підвищення кваліфікації медичного персоналу в хірургічній клініці. Оцінка ефективності роботи хірургічного відділення</i>	21	2	8	11
Разом за змістовим модулем 6	21	2	8	11
<i>Модульний контроль 1. Менеджмент медсестринської діяльності в хірургії</i>	4	-	4	-

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	У тому числі		
Л		П	СРС	
Усього годин	90	18	36	36

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **90** годин, **3** кредити ЄКТС.

МОДУЛЬ 1. Менеджмент медсестринської діяльності в хірургії

Змістовий модуль 1. Організація та планування роботи хірургічного відділення. Організація хірургічної допомоги населенню. Контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних норм

ЛЕКЦІЯ

Тема 1. Вступ до медсестринського менеджменту в хірургії

Вступ. Актуальність теми менеджменту в охороні здоров'я, зокрема в хірургії. Роль медсестри-менеджера у сучасній системі охорони здоров'я.

Основна частина. Основні поняття менеджменту: визначення менеджменту. Функції менеджменту (планування, організація, мотивація, контроль). Принципи менеджменту в охороні здоров'я. Специфіка менеджменту в охороні здоров'я: відмінності менеджменту в охороні здоров'я від менеджменту в інших сферах. Вплив факторів зовнішнього середовища на діяльність медичного закладу. Роль медсестри-менеджера: функції медсестри-менеджера в хірургічному відділенні. Навички та компетенції, необхідні для ефективної роботи. Виклики та перспективи розвитку професії. Принципи менеджменту в практиці медсестри-менеджера: застосування принципів менеджменту в повсякденній діяльності. Приклади з практики.

Висновок. Підведення підсумків. Важливість постійного професійного розвитку медсестри-менеджера.

Тема 2. Організація роботи хірургічного відділення

Значення організації роботи хірургічного відділення в контексті медичної допомоги. Основні цілі та завдання хірургічного відділення. Структура хірургічного відділення. Основні підрозділи (хірургічна палата, операційна, реанімаційне відділення). Ключові ролі: лікарі, медичні сестри, адміністративний персонал. Взаємодія між підрозділами. Організаційні аспекти роботи хірургічного відділення. Розробка та впровадження стандартів надання медичної допомоги. Порядок надання хірургічної допомоги: від первинного огляду до післяопераційного контролю. Часові аспекти (черги, термінові операції, планові процедури). Організація медичного процесу. Протоколи лікування та обстеження пацієнтів. Взаємодія з іншими відділеннями лікарні (діагностика, анестезіологія). Важливість документування медичних процедур. Управління персоналом. Вибір та підготовка медичного персоналу. Розподіл обов'язків між медсестрами та лікарями. Оцінка ефективності роботи медичного персоналу. Контроль якості та безпеки. Впровадження стандартів асептики та антисептики. Моніторинг післяопераційних ускладнень. Оцінка задоволеності пацієнтів. Інновації в організації роботи хірургічного відділення. Використання сучасних технологій (електронні медичні картки, телемедицина). Система управління якістю медичних послуг. Проблеми та виклики в організації роботи хірургічного відділення. Вплив зовнішніх факторів (фінансування, законодавство). Проблеми з кадрами та їх вплив на організацію.

Висновок. Узагальнення ключових аспектів організації роботи хірургічного відділення. Важливість постійного вдосконалення процесів для покращення якості медичних послуг.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

Тема 1. Планування роботи медсестер у хірургічному відділенні. Організація і контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних норм

Планування роботи медсестер у хірургічному відділенні

Мета заняття. Ознайомити студентів з основними аспектами планування роботи медсестер у хірургічному відділенні, розвинути навички організації медсестринської діяльності для покращення якості медичного обслуговування пацієнтів.

Завдання. Вивчити принципи та етапи планування роботи медсестер. Ознайомитися з основними документами, що регламентують діяльність медсестер. Розглянути питання складання графіків чергувань, обов'язків та задач медсестер у хірургії. На практиці відпрацювати навички управління робочим часом та ресурсами. Обговорення значення ефективного планування роботи медсестер. Основні цілі та завдання медсестринського менеджменту в хірургії. Важливість взаємодії в команді та управлінських навичок медсестри.

Принципи планування роботи медсестер. Аналіз потреб пацієнтів. Визначення пріоритетів у догляді. Врахування специфіки хірургічних втручань. Основні документи: накази, протоколи, інструкції. Програми підвищення кваліфікації медсестер. Складання графіків чергувань: методи організації чергувань. Розподіл обов'язків за різними змінами. Взаємозамінність медсестер. Складання графіка чергувань. Студенти діляться на групи та складають графік чергувань для медсестер хірургічного відділення. Визначення обов'язків для кожного члена команди. Розподіл обов'язків: створення списку завдань для медсестер залежно від специфіки пацієнтів. Аналіз випадків, які можуть виникнути під час роботи в хірургії, і обговорення варіантів їх вирішення.

Кейс-стаді. Розгляд сценаріїв з практики, обговорення, як оптимізувати час і ресурси для покращення догляду за пацієнтами.

Обговорення та підсумки. Висловлення думок про значення планування в медсестринській практиці. Обговорення труднощів, з якими можуть стикатися медсестри в процесі планування, і можливі рішення. Підведення підсумків заняття.

Організація і контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних норм

Мета заняття: Ознайомити студентів з основними санітарно-гігієнічними нормами в хірургічному відділенні, розвинути навички контролю за їх дотриманням для забезпечення безпеки пацієнтів та персоналу.

Завдання. Вивчити основи санітарно-гігієнічних норм у медичних закладах. Ознайомитися з правилами очищення та дезінфекції приміщень і медичних інструментів. Розглянути важливість контролю за дотриманням санітарно-гігієнічних норм в хірургії. Відпрацювати практичні навички проведення контролю за дотриманням норм у хірургічному відділенні.

Структура заняття. Значення санітарно-гігієнічних норм для забезпечення безпеки пацієнтів та медичного персоналу. Основні принципи санітарії та гігієни в хірургічному відділенні. Відповідальність медичного персоналу за дотримання норм.

Теоретична частина. Санітарно-гігієнічні норми. Визначення санітарії та гігієни. Основні вимоги до організації хірургічного відділення. Правила очищення та дезінфекції: Методи дезінфекції та стерилізації. Чистота приміщень: організація прибирання, використання

дезінфекційних засобів. Контроль за дотриманням норм: організація системи контролю. Роль медсестри у контролі за санітарно-гігієнічними нормами.

Практична частина. Перевірка дотримання санітарно-гігієнічних норм. Студенти діляться на групи та проводять перевірку приміщень хірургічного відділення на дотримання санітарних норм. Визначення проблемних зон та складання рекомендацій щодо покращення. Складання плану дій. Розробка плану дій для покращення санітарно-гігієнічних умов. Презентація планів групами, обговорення їхньої доцільності та можливих ризиків.

Обговорення та підсумки. Висловлення думок про важливість дотримання санітарно-гігієнічних норм у хірургії. Обговорення труднощів, з якими можуть стикатися медсестри при контролі за нормами, і можливі рішення. Підведення підсумків заняття.

ЛЕКЦІЯ

Тема 3. Організація хірургічної допомоги населенню

Значення хірургічної допомоги. Визначення планової та ургентної хірургії. Коротка характеристика хірургічних відділень. Загальні принципи функціонування хірургічного відділення. Роль медсестри у координації хірургічної допомоги.

Планова хірургія. Визначення та приклади планових операцій. Підготовка пацієнтів до операції: алгоритми та етапи догляду. Післяопераційний догляд.

Ургентна (екстрена) хірургія. Визначення ургентних станів. Організація ургентної допомоги. Важливі ургентні хірургічні випадки.

Алгоритми надання екстреної допомоги. Система ABCDE для оцінки стану пацієнта. Швидка допомога при гострих хірургічних станах. Стабілізація пацієнта до хірургічного втручання. Значення міждисциплінарної взаємодії. Роль медсестри у співпраці з хірургами, анестезіологами та іншим персоналом.

Висновки. Основні аспекти організації хірургічної допомоги. Важливість ефективної координації в плановій та ургентній хірургії.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

Тема 2. Алгоритм дій при ургентних хірургічних ситуаціях

Мета заняття: ознайомити студентів з алгоритмами дій у випадках ургентних хірургічних ситуацій, розвинути навички швидкої та ефективної реакції в критичних умовах.

Завдання. Вивчити основні типи ургентних хірургічних ситуацій. Ознайомитися з алгоритмами дій у конкретних клінічних випадках. Відпрацювати навички командної роботи при наданні допомоги в ургентних ситуаціях. Розглянути роль медсестри в управлінні ургентними випадками.

Структура заняття. Визначення ургентних хірургічних ситуацій та їх значення. Основні причини ургентних випадків у хірургії. Значення швидкості реагування та правильної організації дій.

Теоретична частина. Класифікація ургентних хірургічних ситуацій: травми (пошкодження органів, кровотечі, переломи); ургентні захворювання (апендицит, перфорація виразки); інфекційні ускладнення (перитоніт, абсцеси). Алгоритми дій для найбільш поширених ургентних ситуацій: кровотеча (визначення джерела, зупинка кровотечі, перев'язка);

пошкодження живота (призначення обстежень, підготовка до операції); апендицит (сигнали, діагностика, підготовка до операції); перфорація виразки (симптоми, негайна допомога).

Практична частина. Робота в групах: студенти отримують різні сценарії ургентних ситуацій та повинні обговорити та записати алгоритми дій. Презентація алгоритмів перед групою та обговорення. Ситуаційні задачі. Розбір конкретних клінічних випадків, відпрацювання алгоритмів дій у малих групах. Імітація надання допомоги в ургентних ситуаціях.

Обговорення та підсумки. Аналіз успішності виконання алгоритмів дій. Обговорення труднощів, з якими студенти стикалися під час відпрацювання алгоритмів. Підведення підсумків заняття.

Змістовий модуль 2. Медична документація та звітність в хірургії

ЛЕКЦІЯ

Тема 4. Медична документація та звітність в хірургії

Вступ до медичної документації. Визначення медичної документації. Значення медичної документації в хірургії. Типи медичної документації в хірургії. Протоколи, картки пацієнтів, операційні журнали. Внутрішня та зовнішня звітність. Структура медичної документації. Основні елементи документації. Вимоги до оформлення документів. Процес ведення медичної документації Алгоритм заповнення документів. Важливість точності та своєчасності. Юридичні аспекти медичної документації. Правові вимоги до ведення документації. Відповідальність медичних працівників за ведення документації. Значення звітності в хірургії. Формування звітності: внутрішня та зовнішня. Аналіз звітів для покращення якості медичної допомоги. Сучасні технології у веденні медичної документації. Використання електронних систем документації. Переваги та недоліки електронної документації. Висновки та рекомендації. Основні висновки з теми лекції. Рекомендації щодо ведення медичної документації.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Тема 3. Ведення медичної документації в хірургії

Мета заняття: ознайомити студентів із принципами ведення медичної документації в хірургії, розвинути навички правильної реєстрації та зберігання медичних записів.

Завдання. Вивчити основні вимоги до ведення медичної документації в хірургічному відділенні. Ознайомитися з видами медичної документації та їх значенням. Відпрацювати навички заповнення основних форм медичної документації. Розглянути етичні та правові аспекти ведення медичної документації.

Структура заняття. Значення медичної документації для забезпечення якості медичної допомоги. Основні принципи ведення медичної документації (доступність, достовірність, конфіденційність). Відповідальність медичних працівників за ведення документації.

Теоретична частина. Види медичної документації: амбулаторна картка, картка стаціонарного хворого, хірургічна картка, операційний протокол. Основні вимоги до заповнення документації: правильність і зрозумілість записів, використання медичних термінів, підпис і дата. Етичні та правові аспекти: конфіденційність інформації, права пацієнтів на доступ до своєї медичної документації. Відповідальність за неналежне ведення документації.

Практична частина. Заповнення медичної документації. Студенти працюють у групах, отримують практичні ситуації та заповнюють відповідні форми медичної документації. Аналіз правильності заповнення, обговорення помилок.

Кейс-метод. Розбір кейсів із реального життя, пов'язаних із веденням медичної документації. Обговорення етичних та правових аспектів, які можуть виникати при веденні документації.

Обговорення та підсумки. Висловлення думок про важливість ведення медичної документації. Обговорення труднощів, з якими можуть стикатися медсестри при веденні документації, і можливі рішення. Підведення підсумків заняття.

Змістовий модуль 3. Асептика та антисептика в хірургії

ЛЕКЦІЯ

Тема 5. Асептика та антисептика в хірургії

Введення в асептику і антисептику. Визначення термінів. Історія розвитку асептики та антисептики. Принципи асептики. Основні принципи та правила. Методики забезпечення асептики під час хірургічних втручань. Принципи антисептики. Визначення та важливість антисептики. Види антисептиків та їх застосування. Методи дезінфекції та стерилізації. Види стерилізації (фізичні та хімічні методи). Різниця між дезінфекцією та стерилізацією. Роль медсестри в забезпеченні асептики та антисептики. Функціональні обов'язки медсестер. Застосування асептичних і антисептичних методів у практиці. Наслідки недотримання асептики та антисептики. Ускладнення, що виникають внаслідок порушення асептичних правил. Приклади клінічних ситуацій. Сучасні технології в асептиці та антисептиці. Використання новітніх технологій для забезпечення асептики. Розвиток матеріалів для хірургічних втручань. Висновки та рекомендації. Підсумок ключових моментів. Рекомендації щодо дотримання асептики та антисептики.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

Тема 4. Контроль за асептикою і антисептикою в операційній

Мета заняття: ознайомити студентів із принципами асептики та антисептики в операційній. Відпрацювати навички дотримання стерильності в операційній зоні. Навчити розпізнавати порушення асептики і своєчасно їх виправляти.

Завдання для студентів. Знати основні принципи асептики і антисептики. Вміти правильно готуватися до операції, включаючи гігієну рук, одягання стерильного одягу, дезінфекцію інструментів та поверхонь. Вміти розпізнавати та усувати порушення стерильності в операційній. Дотримуватись правил безпеки під час виконання медичних маніпуляцій в умовах операційної.

Матеріали та обладнання. Стерильний операційний одяг (халати, рукавички, маски, шапочки). Засоби для гігієнічної та хірургічної обробки рук. Дезінфекційні розчини для інструментів та поверхонь. Стерильний хірургічний інструментарій. Макети або симулятори для відпрацювання маніпуляцій.

Теоретичний матеріал. Принципи асептики. Асептика — це система заходів, спрямованих на попередження потрапляння мікроорганізмів в операційну рану, що передбачає стерилізацію інструментів, використання стерильних матеріалів та обмеження контактів з потенційними джерелами інфекції. Принципи антисептики. Антисептика — це комплекс заходів для

знищення мікроорганізмів за допомогою хімічних або фізичних методів (обробка шкіри, інструментів, рук медичного персоналу, а також антисептична обробка рани). Види антисептики. Механічна антисептика (видалення інфікованих тканин і сторонніх тіл). Хімічна антисептика (використання антисептичних розчинів). Фізична антисептика (використання стерилізаторів). Біологічна антисептика (використання антибіотиків і бактеріофагів). Порушення асептики та їх наслідки. Ризики, пов'язані з порушенням правил асептики: інфекції рани, сепсис, підвищена післяопераційна смертність. Дії при порушенні стерильності: негайна заміна забрудненого інструменту або матеріалу, повторна обробка рук або зміна рукавичок.

Практична частина. Підготовка до операції. Відпрацювання хірургічної обробки рук за допомогою антисептичних засобів. Правильне одягання стерильного операційного одягу та рукавичок. Стерилізація інструментів та матеріалів. Робота в операційній зоні. Забезпечення стерильності робочого місця. Контроль за дотриманням стерильності медичним персоналом під час операції. Оперативне виявлення та виправлення порушень асептичних умов. Симуляційні сценарії. Студенти працюють на симуляторах, дотримуючись асептичних і антисептичних заходів, і реагують на порушення стерильності (наприклад, торкання нестерильного предмета під час операції).

Оцінка результатів навчання. Оцінювання проводиться за правильність виконання маніпуляцій із забезпечення асептики та антисептики. Студенти повинні продемонструвати знання теоретичних основ і здатність застосовувати їх на практиці. Порушення стерильності в процесі виконання завдань призводять до зниження оцінки.

Змістовий модуль 4. Роль медсестри в післяопераційному догляді за пацієнтом

ЛЕКЦІЯ

Тема 6. Роль медсестри в післяопераційному догляді

Значення післяопераційного догляду. Роль медсестри в процесі відновлення пацієнтів. Основні цілі післяопераційного догляду. Забезпечення безпеки пацієнта. Запобігання ускладненням. Підтримка фізичного і психоемоційного стану. Функціональні обов'язки медсестри в післяопераційному догляді. Моніторинг життєвих показників. Контроль за раною та перев'язками. Введення лікарських засобів. Післяопераційні ускладнення та їх профілактика. Поширені ускладнення (інфекції, тромбоутворення, біль). Заходи профілактики. Комунікація з пацієнтом та його родичами. Інформування про післяопераційний процес. Підтримка емоційного стану. Роль медсестри в плануванні та реалізації реабілітації. Оцінка потреб пацієнта. Визначення цілей реабілітації. Взаємодія з іншими медичними працівниками. Співпраця з лікарями та іншими фахівцями. Роль у міждисциплінарних командах. Використання сучасних технологій у післяопераційному догляді. Електронні медичні картки. Телемедицина. Висновки та рекомендації. Підсумок ролі медсестри в післяопераційному догляді.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

Тема 5. Моніторинг пацієнта після операційного втручання

Мета заняття. Ознайомити студентів з основними аспектами моніторингу пацієнтів після операції. Навчити правильно проводити оцінку життєво важливих показників та ідентифікувати критичні стани. Розвивати навички комунікації в команді медичних працівників для ефективного догляду за післяопераційними пацієнтами.

Завдання для студентів. Знати основні параметри, які підлягають моніторингу після операції (артеріальний тиск, частота серцевих скорочень, температура тіла, рівень кисню, діурез,

оцінка болю тощо). Вміти ідентифікувати ускладнення (кровотеча, інфекція, тромбози, дихальна недостатність, післяопераційний біль). Відпрацювати навички документування даних моніторингу.

Матеріали та обладнання. Монітори для контролю життєво важливих показників. Макети чи симулятори пацієнтів. Оцінка шкали болю (наприклад, ВАШ — візуально-аналогова шкала). Інструкції щодо надання першої допомоги при виявленні ускладнень.

Теоретичний матеріал. Основні параметри моніторингу після операції. Температура тіла: регулярний контроль на наявність гіпотермії чи лихоманки. Артеріальний тиск: важливий показник для виявлення гіповолемії або гіпертензії. Частота серцевих скорочень: слідування за тахікардією або брадикардією. Рівень насиченості крові киснем: моніторинг за допомогою пульсоксиметра для виявлення гіпоксії. Дихання: спостереження за частотою і характером дихання. Діурез: контроль за об'ємом виділеної сечі для оцінки ниркової функції та загального стану пацієнта. Ознаки ускладнень. Кровотеча: зниження артеріального тиску, підвищення частоти серцевих скорочень, блідість шкіри, відсутність діурезу. Інфекція: підвищення температури, місцеве почервоніння або набряк, гнійні виділення з рани. Тромбози: набряк кінцівок, біль, почервоніння в місці тромбу. Дихальна недостатність: зниження насиченості крові киснем, задишка, використання допоміжних м'язів при диханні. Післяопераційний біль: оцінка болю за шкалами, корекція аналгезії.

Практична частина. Оцінка життєво важливих показників на симуляторі. Визначення правильних дій при виявленні відхилень. Відпрацювання роботи з монітором життєвих показників. Використання алгоритмів дій при критичних станах (шок, кровотеча, гіпоксія). Оформлення документації (журнал спостереження, медсестринська карта пацієнта).

Студенти оцінюються за вмінням проводити правильний моніторинг, ідентифікувати ускладнення та реагувати на критичні стани. Успішне завершення практичної частини передбачає правильне оформлення медичної документації та здатність працювати в команді.

Змістовий модуль 5. Медикаментозне забезпечення у хірургічному відділенні. Управління ресурсами та обладнанням в хірургії

ЛЕКЦІЯ

Тема 7. Медикаментозне забезпечення у хірургічному відділенні

Значення медикаментозного забезпечення в хірургії. Основні принципи лікарського забезпечення. Класифікація лікарських засобів у хірургічному відділенні. Анальгетики та анестетики. Антибіотики та антимікробні препарати. Препарати для профілактики тромбоемболічних ускладнень. Інші важливі групи. Принципи медикаментозної терапії. Показання до призначення. Дозування та способи введення лікарських засобів. Моніторинг ефективності та безпеки терапії. Організація медикаментозного забезпечення. Закупівля та зберігання медикаментів. Облік та контроль за використанням лікарських засобів. Співпраця з аптечними службами. Документація щодо медикаментозного забезпечення. Ведення медичних записів. Звітність про використання лікарських засобів. Проблеми та виклики медикаментозного забезпечення. Помилки при призначенні та введенні лікарських засобів. Взаємодія лікарських засобів. Антибіотикорезистентність. Роль медсестри в медикаментозному забезпеченні. Забезпечення безпеки пацієнтів. Спостереження за побічними ефектами. Інформування пацієнтів про лікування. Висновки та рекомендації.

Тема 8. Управління ресурсами та обладнанням в хірургії

Значення управління ресурсами та обладнанням в хірургії. Типи ресурсів у хірургії. Лікарські засоби. Медичне обладнання. Персонал. Управління лікарськими ресурсами. Постачання та контроль запасів лікарських засобів. Протоколи безпеки. Управління медичним обладнанням. Вибір та закупівля обладнання. Технічне обслуговування та перевірка. Фінансові аспекти управління ресурсами. Бюджетування в хірургічному відділенні. Економічна ефективність. Проблеми та виклики в управлінні ресурсами. Недостатність фінансування. Витрати на обслуговування обладнання. Роль медсестри в управлінні ресурсами. Організація роботи в команді. Взаємодія з постачальниками та іншими відділеннями. Сучасні технології в управлінні ресурсами. Інформаційні системи. Автоматизація процесів. Висновки та рекомендації. Основні висновки лекції. Рекомендації щодо поліпшення управління ресурсами.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

Тема 6. Управління медикаментами у хірургічному відділенні

Мета заняття. Ознайомити студентів з правилами обліку, зберігання, розподілу та застосування медикаментів у хірургічному відділенні. Відпрацювати навички правильного дозування, підготовки та введення медикаментів. Розвинути вміння запобігати помилкам під час призначення та введення лікарських засобів.

Завдання для студентів. Знати основні принципи зберігання медикаментів, особливо тих, що вимагають специфічних умов (наприклад, антибіотики, наркотичні препарати). Вміти правильно розподіляти ліки, вести облік використання медикаментів. Відпрацювати навички дозування лікарських засобів, їх розведення, введення через різні шляхи (внутрішньовенно, внутрішньом'язово, перорально). Дотримуватись правил безпеки та запобігання помилкам при управлінні медикаментами.

Матеріали та обладнання. Фармацевтичні препарати (симуляційні аналоги лікарських засобів). Шприци, голки, системи для внутрішньовенного введення. Макети для тренувань з ін'єкцій. Облікові журнали для реєстрації використання медикаментів. Дезінфекційні засоби для роботи з препаратами. Захисні рукавички, маски.

Теоретичний матеріал. Принципи зберігання медикаментів. Лікарські засоби мають зберігатися відповідно до інструкцій виробника (температурний режим, вологість, захист від світла). Спеціальні умови зберігання для контрольованих препаратів (наркотики та психотропні речовини). Облік медикаментів. Ведення журналів використання ліків, включаючи контроль за наркотичними та небезпечними препаратами. Важливість регулярного інвентаризаційного обліку. Дозування та введення медикаментів: Розрахунок дозувань для дорослих пацієнтів у хірургічних відділеннях. Основні принципи розведення препаратів, введення внутрішньовенних інфузій, ін'єкцій. Правила безпеки при роботі з ліками: перевірка відповідності призначення, перевірка терміну придатності, запобігання алергічним реакціям. Запобігання медикаментозним помилкам. Основні типи помилок при управлінні медикаментами: неправильне дозування, неправильний шлях введення, невідповідність призначенню. Стратегії для уникнення помилок: система "5 прав" (правильний пацієнт, правильний препарат, правильна доза, правильний шлях, правильний час).

Практична частина. Зберігання медикаментів. Демонстрація правильного розміщення ліків у відповідних умовах зберігання. Ведення обліку використання медикаментів та інвентаризація. Дозування та введення медикаментів. Розрахунок необхідної дози для різних пацієнтів. Розведення лікарських засобів та підготовка до введення. Відпрацювання техніки введення медикаментів (внутрішньом'язові ін'єкції, внутрішньовенне введення). Розв'язування клінічних ситуацій. Студенти отримують сценарії клінічних випадків, де вони

повинні визначити правильне дозування та метод введення ліків. Відпрацювання ситуаційних вправ щодо уникнення медикаментозних помилок.

Оцінка результатів навчання. Оцінка знань та навичок студентів проводиться за правильність розрахунку доз, точність і безпеку введення медикаментів. Студенти повинні показати впевненість у роботі з медикаментами, дотримання правил безпеки та точність в обліку препаратів.

Змістовий модуль 6. Навчання і підвищення кваліфікації медичного персоналу в хірургічній клініці. Оцінка ефективності роботи хірургічного відділення

ЛЕКЦІЯ

Тема 9. Навчання і підвищення кваліфікації медичного персоналу в хірургічній клініці

Основні цілі та завдання навчання медичного персоналу. Нормативно-правова база. Законодавство України щодо підвищення кваліфікації медичних працівників. Стандарти медичної освіти. Форми навчання та підвищення кваліфікації. Класичні (семінари, конференції). Дистанційні та онлайн-формати. Практичні тренінги та симуляційні навчання. Системи безперервного професійного розвитку. Концепція безперервної освіти. Кредитно-модульна система. Оцінка ефективності навчання. Методи оцінки знань та навичок медичних працівників. Вплив навчання на якість медичних послуг. Роль медсестри в навчанні та підвищенні кваліфікації. Функції медсестри як викладача і наставника. Участь у програмах підвищення кваліфікації. Проблеми та виклики в навчанні медичного персоналу. Недостатня кількість ресурсів. Суперечності у навчальних програмах. Сучасні технології в навчанні медичного персоналу. Використання віртуальної реальності. Інтерактивні платформи для навчання. Рекомендації щодо подальшого розвитку.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Тема 7. Планування навчання для медичного персоналу

Мета заняття. Ознайомити студентів із принципами планування навчання медичного персоналу у хірургічному відділенні. Відпрацювати навички створення навчальних планів для підвищення кваліфікації медичних сестер та інших фахівців. Розвинути вміння оцінювати потреби персоналу у навчанні та організовувати відповідні тренінги.

Завдання для студентів. Знати методи визначення потреб персоналу у навчанні. Вміти складати навчальні плани для різних категорій медичного персоналу. Опанувати навички оцінки ефективності проведених навчальних заходів. Розвивати комунікаційні навички для роботи з персоналом.

Матеріали та обладнання. Програми навчання медичного персоналу. Шаблони планів навчальних заходів. Приклади інструкцій та протоколів для хірургічного відділення. Фліпчарт, маркери, ноутбук, проектор для презентації навчального плану.

Теоретичний матеріал. Основи планування навчання. Циклічний процес планування: оцінка потреб, розробка навчального плану, реалізація та оцінка. Моделі навчання медичного персоналу: традиційні тренінги, семінари, практичні заняття, онлайн-навчання. Визначення пріоритетів навчання на основі оцінки потреб відділення (нові технології, зміни в протоколах, помилки у практиці). Структура навчального плану. Мета навчального заходу. Цільова аудиторія. Ключові теми та зміст. Методики навчання: лекції, симуляційне навчання, робота в

групах. Оцінка ефективності (анкетування, тестування, зворотний зв'язок). Оцінка потреб персоналу. Спостереження за роботою медичного персоналу. Аналіз помилок та проблемних ситуацій у хірургічному відділенні. Проведення інтерв'ю та анкетування для виявлення потреб у підвищенні кваліфікації. Оцінка ефективності навчання. Методи вимірювання успіху навчальних заходів: тестування знань, оцінка практичних навичок, оцінка зворотного зв'язку від учасників. Відстеження покращення якості роботи персоналу після навчання.

Практична частина. Визначення потреб у навчанні: студенти повинні провести оцінку потреб медичного персоналу на основі аналізу випадкових клінічних ситуацій або протоколів помилок. Оформити результати оцінки у вигляді звіту, виділяючи ключові проблемні сфери. Розробка навчального плану: кожна група студентів отримує завдання розробити навчальний план для різних груп персоналу (медичні сестри, молодший медичний персонал, лікарі). Студенти визначають цілі навчання, ключові теми, форми навчання та методи оцінки. Презентація навчального плану: студенти представляють свої навчальні плани та обґрунтовують вибір методів навчання. Обговорення можливих викликів при реалізації навчання.

Оцінка результатів заняття. Оцінка включає аналіз запропонованих студентами навчальних планів. Оцінюються такі аспекти, як логічність структури плану, відповідність потребам персоналу, практичність заходів та адекватність оцінки ефективності навчання.

Тема 8. Оцінка ефективності роботи хірургічного відділення

Мета заняття. Ознайомити студентів з методиками оцінки ефективності роботи хірургічного відділення. Відпрацювати навички використання показників ефективності (KPI) для аналізу роботи відділення. Розвинути здатність до аналізу даних і прийняття рішень щодо покращення якості роботи хірургічного відділення.

Завдання для студентів. Знати ключові показники ефективності для оцінки роботи хірургічного відділення. Вміти аналізувати та інтерпретувати ці показники. Опанувати навички проведення аудиту та звітності щодо роботи відділення. Розвивати навички командної роботи при аналізі ефективності.

Матеріали та обладнання. Статистичні дані щодо роботи хірургічного відділення (виписки, кількість операцій, післяопераційні ускладнення тощо). Шаблони для збору показників ефективності. Фліпчарт, маркери, ноутбук, проектор для презентацій.

Теоретичний матеріал. Основні показники ефективності роботи хірургічного відділення: кількість виконаних операцій за певний період; частота післяопераційних ускладнень; рівень післяопераційної летальності; тривалість перебування пацієнтів у відділенні; час від надходження пацієнта до початку операції. Рівень задоволеності пацієнтів. Методи оцінки ефективності: кількісний аналіз (операційна статистика, тривалість лікування, витрати); якісний аналіз (оцінка післяопераційних ускладнень, задоволеність пацієнтів); порівняння з іншими хірургічними відділеннями (бенчмаркінг). Оцінка якості медичних послуг: вимірювання задоволеності пацієнтів (анкетування, інтерв'ю); аналіз післяопераційних ускладнень та летальності. Проведення клінічних аудитів для виявлення недоліків у процесі надання допомоги. Методи підвищення ефективності роботи відділення: оптимізація внутрішніх процесів (покращення логістики, скорочення часу підготовки до операцій); підвищення кваліфікації персоналу; використання нових технологій і методик лікування.

Практична частина. Аналіз статистичних даних: Студенти працюють з наданими статистичними даними хірургічного відділення. Вони мають провести аналіз кількості операцій, рівня ускладнень та інших показників ефективності. Оформлення звіту за результатами аналізу з рекомендаціями щодо покращення роботи відділення. Проведення

оцінки задоволеності пацієнтів: студенти складають анкети для оцінки задоволеності пацієнтів хірургічного відділення. Аналіз отриманих результатів та розробка заходів для підвищення рівня задоволеності. Презентація результатів: кожна група студентів презентує свої висновки та рекомендації щодо покращення ефективності роботи відділення. Обговорення запропонованих змін та їх впливу на загальний рівень надання медичної допомоги.

Оцінка результатів заняття. Оцінка включає аналіз виконаних студентами звітів та презентацій. Оцінюється логічність висновків, відповідність аналізу фактичним даним та реалістичність запропонованих заходів для покращення роботи відділення.

Тема 9. Модульний контроль 1. Менеджмент медсестринської діяльності в хірургії

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до медсестринського менеджменту в хірургії	2
2	Організація роботи хірургічного відділення	2
3	Організація хірургічної допомоги населенню	2
4	Медична документація та звітність у хірургії	2
5	Асептика і антисептика в хірургії	2
6	Роль медсестри в післяопераційному догляді	2
7	Медикаментозне забезпечення в хірургічному відділенні	2
8	Управління ресурсами і обладнанням в хірургії	2
9	Навчання і підвищення кваліфікації медичного персоналу хірургічної клініки	2
	Разом:	18

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Планування роботи медсестер у хірургічному відділенні. Організація і контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних норм	4
2	Алгоритми дій при ургентних ситуаціях	4
3	Ведення медичної документації в хірургії	4
4	Контроль за асептикою і антисептикою в операційній	4
5	Моніторинг пацієнта після хірургічного втручання	4
6	Управління медикаментами у хірургічному відділенні	4
7	Планування навчання для медичного персоналу	4
8	Оцінка ефективності роботи хірургічного відділення	4
9	<i>Модульний контроль 1. Менеджмент медсестринської діяльності в хірургії</i>	4
	Разом:	36

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Теми	Кількість годин
1	Аналіз нормативно-правових актів, що регулюють медсестринську діяльність у хірургії	2
2	Розробка стандартів якості медсестринської допомоги в хірургічному відділенні	2

3	Етика медсестринської діяльності в хірургії: основні принципи та виклики	3
4	Комунікація в команді: ефективні стратегії для медсестер в хірургії	2
5	Вплив організаційної культури на якість медсестринської допомоги в хірургії	3
6	Впровадження нових технологій в медсестринську практику в хірургії	2
7	Асептика і антисептика: принципи та їх впровадження у хірургічну практику	3
8	Організація післяопераційного догляду: основні етапи та процедури	2
9	Роль медсестри в навчанні пацієнтів про хірургічні процедури та післяопераційний догляд	2
10	Психологічний аспект роботи медсестри в хірургії: підтримка пацієнтів і їх родин	2
11	Стратегії управління ресурсами в хірургії: медикаменти, обладнання, персонал	2
12	Розробка навчального плану для підвищення кваліфікації медсестер у хірургії	2
13	Управління ризиками в медсестринській діяльності: виявлення та запобігання	2
14	Аналіз випадків помилок в медсестринській практиці та способи їх запобігання	3
15	Методи контролю якості медичних послуг у хірургічному відділенні	2
16	Методи оцінки ефективності роботи медсестринського персоналу	2
	Разом:	36

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

лекції, практичні, індивідуальні заняття, самостійна робота студента, консультації.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

самоконтроль, поточний контроль, модульний контроль (тестові завдання та контроль практичних навичок), залік.

10. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

диференційований залік.

11. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Відповідно до чинного «Положення про кредитно-модульно-рейтингову систему організації освітнього процесу КЗВО ЛОР «Львівська медична академія ім. Андрея Крупинського».

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчально-методичні посібники, підручники, електронні підручники, методичні посібники, методичні рекомендації, конспекти лекцій, тестові збірки, банк тестів, ситуаційні задачі, комп'ютерні технології, клінічні результати об'єктивних та інструментальних обстежень, лабораторних досліджень, виписки з карт стаціонарного пацієнта, програмне забезпечення тощо.

13. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

15. Організація роботи медсестринського персоналу.
16. Ведення медичної документації та звітності.
17. Підготовка пацієнта до операції.
18. Реалізація післяопераційного догляду.
19. Контроль за виконанням медичних протоколів.
20. Оцінка потреб пацієнтів у хірургії.
21. Моніторинг життєвих показників пацієнтів.
22. Проведення перев'язок ран.
23. Введення медичних препаратів (ін'єкції, інфузії).
24. Управління запасами медикаментів і обладнання.
25. Комунікація з пацієнтами про їх стан і процедури.
26. Робота в міждисциплінарній команді.
27. Аналіз і оцінка якості медсестринської допомоги.
28. Впровадження нових технологій у роботу.
29. Психологічна підтримка пацієнтів і їх родин.

14. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФ.ЗАЛІКУ

57. Що таке медсестринський менеджмент?
58. Які основні принципи організації медсестринської діяльності в хірургії?
59. Які нормативно-правові акти регулюють медсестринську діяльність?
60. Як оцінити ефективність роботи медсестри в хірургії?
61. Які є методи контролю якості медсестринської допомоги?
62. Що таке асептика та антисептика, і чому вони важливі в хірургії?
63. Яка роль медсестри у підготовці пацієнта до операції?
64. Як проводиться післяопераційний догляд за пацієнтом?
65. Які основні показники життєдіяльності пацієнтів потрібно моніторити?
66. Які препарати використовуються для введення в організм пацієнта?
67. Як організувати роботу медсестринського персоналу?
68. Які фактори впливають на ризики в медсестринській діяльності?
69. Як проводиться оцінка потреб пацієнтів у хірургії?
70. Як відбувається управління запасами медикаментів і обладнання?
71. Які основні етапи підготовки медичного персоналу?
72. Як впроваджуються нові технології в хірургічну практику?
73. Яка роль медсестри в команді з міждисциплінарним підходом?
74. Як вести медичну документацію відповідно до вимог?
75. Які критерії оцінки якості медичних послуг?
76. Як оцінити вплив організаційної культури на медсестринство?
77. Як працювати з конфліктами в медичному колективі?
78. Які етичні принципи важливі для медсестринської практики?
79. Як проводити навчальні семінари для медперсоналу?
80. Які методи психологічної підтримки пацієнтів?
81. Як організувати зворотний зв'язок від пацієнтів?
82. Як проводити аудит медичної діяльності?
83. Які вимоги до ведення звітності в хірургії?
84. Які є основні ризики під час виконання медичних процедур?
85. Як здійснюється контроль за виконанням медичних протоколів?
86. Як оцінювати та запобігати помилкам у медсестринській практиці?
87. Яка роль медсестри в навчанні пацієнтів?
88. Які основні аспекти післяопераційного догляду?
89. Як здійснюється управління стресом у медперсоналу?
90. Які існують стратегії управління ресурсами в хірургії?

91. Як здійснюється облік витрат на медикаменти та ресурси?
92. Які є методи профілактики інфекцій у хірургії?
93. Як оцінити потреби в підвищенні кваліфікації медсестер?
94. Як здійснюється впровадження системи моніторингу пацієнтів?
95. Які є критерії для вибору медичних інструментів?
96. Як забезпечити належну комунікацію в медичному колективі?
97. Яка роль медсестри в реабілітації пацієнтів після операції?
98. Як забезпечити ефективність командної роботи в хірургії?
99. Які вимоги до управління даними в медсестринстві?
100. Як проводити аналіз захворюваності пацієнтів?
101. Які методи оцінки впливу медсестринської діяльності?
102. Які існують стратегії підвищення кваліфікації медсестер?
103. Як здійснюється інтеграція нових знань у практику?
104. Як розробити план екстреного реагування в хірургії?
105. Які аспекти роботи з родинами пацієнтів?
106. Як проводити аналіз ефективності впроваджених технологій?
107. Які елементи є основними у навчанні медичного персоналу?
108. Які існують форми контролю за виконанням обов'язків медсестер?
109. Як розробити стратегію для поліпшення комунікації з пацієнтами?
110. Яка роль медсестри у впровадженні клінічних протоколів?
111. Як здійснюється управління змінами в медсестринській практиці?
112. Як оцінити та покращити якість післяопераційного догляду?

15. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

10. Ховінова, К. Л., & Грищенко, О. С. (2022). Медсестринство: теорія і практика. Київ: Медицина.
11. Шевченко, Т. А., & Григоренко, С. В. (2021). Основи медсестринського менеджменту. Київ: Здоров'я.
12. Третякова, Н. Б., & Супрун, О. І. (2023). Клінічне медсестринство. Харків: ФОП Ляшенко.
13. Ларін, В. В., & Костюченко, Н. А. (2020). Менеджмент у охороні здоров'я. Київ: Нова книга.
14. Сидоренко, О. В. (2021). Основи асептики та антисептики. Львів: МЕДІА-ПРЕС.
15. Семенова, М. А. (2022). Медична документація та звітність. Одеса: Фенікс.
16. Петрова, І. П. (2023). Післяопераційний догляд: теорія та практика. Київ: Освіта.
17. Федоров, Р. Л., & Васильєва, Ю. С. (2022). Стратегії управління медичними установами. Запоріжжя: Дніпро.
18. Коваленко, О. М. (2023). Сучасні технології в медсестринстві. Київ: Здоров'я.
16. Finkelman, A. (2021). Professional Nursing Management. Burlington, MA: Jones & Bartlett Learning.
17. Aiken, L. H., & Sloane, D. M. (2020). Nursing at a Glance. Oxford: Wiley-Blackwell.
18. McCoy, L., & Theeke, L. A. (2022). Patient Care Management: An Interprofessional Approach. New York: Springer Publishing.
19. Cherry, B., & Jacob, S. R. (2023). Contemporary Nursing: Issues, Trends, & Management. St. Louis, MO: Elsevier.
20. Kearney, J., & Mullen, K. (2022). Quality Management in Nursing: A Guide to Evidence-Based Practice. New York: Springer Publishing.
21. Huber, D. (2021). Leadership and Nursing Care Management. St. Louis, MO: Elsevier.

16. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Онлайн ресурси

9. **Medscape**
Веб-сайт з новинами, оглядами та статтями про охорону здоров'я, включаючи менеджмент у медсестринстві.

[Medscape](#)

10. **NursingWorld.org**

Офіційний сайт Американської асоціації медсестер (ANA), який містить інформацію про стандарти, освіту та політику в медсестринстві.

[American Nurses Association](#)

11. **International Council of Nurses (ICN)**

Глобальна організація, яка підтримує медсестринство та сприяє розвитку професії на міжнародному рівні.

[International Council of Nurses](#)

12. **Nursing Times**

Професійний журнал для медсестер, який публікує статті, дослідження та новини з галузі.

[Nursing Times](#)

13. **PubMed**

Безкоштовна база даних з медичними науковими статтями, що містить дослідження та огляди в галузі медсестринства та охорони здоров'я.

[PubMed](#)

14. **Nurse.org**

Ресурс, що містить інформацію про кар'єри в медсестринстві, огляди програм навчання та корисні статті для медсестер.

[Nurse.org](#)

Професійні організації

15. **Національна асоціація медсестер України**

Організація, що сприяє розвитку медсестринства в Україні, надає ресурси та підтримку медсестрам.

[Національна асоціація медсестер України](#)

16. **European Federation of Nurses Associations (EFN)**

Об'єднує національні асоціації медсестер з країн Європи та працює над покращенням умов медсестринства. EFN.

Електронне видання
Похмурський Володимир Васильович

**«МЕНЕДЖМЕНТ МЕДСЕСТРИНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ХІРУРГІЇ»**

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

методичні рекомендації для практичних занять з тестовими питаннями

для студентів-магістрів спеціальності 223 Медсестринство

*Рекомендовано Методичною радою радою
КЗВО ЛОР «Львівська медична академія імені Андрея Крупинського» як
електронний навчальний посібник
Протокол № 2 від 19 листопада 2024 р.*

Ум.-друк. Арк 3

КЗВО ЛОР «Львівська медична академія імені Андрея Крупинського»
79000 м. Львів, вул. П.Дорошенка, 70
Тел: (032) 244-57-52, 261-50-48